

KATICA ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAM

Módosítva: 2025.08.29.

TARTALOM

1	BEVEZETŐ.....	4
2	AZ INTÉZMÉNY ADATAI.....	5
3	AZ INTÉZMÉNY KÖRNYEZETI SAJÁTOSSÁGAI – HELYZETKÉP	6
3.1	A családok szociokulturális helyzete, szülői igények, elvárások	6
3.2	Óvodánk egyéni arculata.....	6
3.3	Személyi feltételeink	8
3.4	Tárgyi feltételeink	8
4	AZ INTÉZMÉNY PEDAGÓGIAI HITVALLÁSA.....	9
4.1	Gyermekeképünk	10
4.2	Óvodaképünk	11
5	ALAPELVEK, CÉLOK, FELADATOK.....	12
6	AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	14
6.1	Egészséges életmód alakítása.....	14
6.2	Érzelmi nevelés – szocializáció	16
6.3	Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés	18
7	AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE.....	21
7.1	Napirend minta.....	22
7.1.1	Kiscsoport: 3-4 évesek.....	22
7.1.2	Középső csoport: 4-5 évesek	23
7.1.3	Nagycsoport: 5-7 évesek.....	23
7.1.4	Nyári napirend (június 1. - augusztus 31.).....	24
7.2	Hetirend minta.....	25
7.2.1	Kiscsoport	25
7.2.2	Középső csoport.....	26
7.2.3	Nagycsoport.....	27
7.3	Az óvodai nevelőmunka tervezése.....	28
7.3.1	Tanulási tartalmak tervezése	28
7.3.2	Gyermekek egyéni fejlesztési terve, az egyéni fejlesztés dokumentumai	29
8	AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE	31
9	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	39
9.1	Játék.....	39
9.2	Vers, mese, dramatikus játék	40
9.3	Ének-zene, énekes játék	43
9.4	Rajzolás, mintázás, kézimunka	45
9.5	Mozgás	46
9.6	Külső világ tevékeny megismerése: környezet megismerése, matematika	49

9.6.1	Környezet megismerése.....	50
9.6.2	Matematikai tartalmú ismeretek	51
9.7	Munka jellegű tevékenységek	54
9.8	A tevékenységben megvalósuló tanulás.....	56
10	ESÉLYEGYENLŐSÉG BIZTOSÍTÁSA.....	59
10.1	Integrált nevelés	59
10.2	A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés-specifikus fejlesztésének céljai és feladatai	62
10.3	Külföldi gyermekek integrált nevelése, differenciált fejlesztése	63
10.4	A kiemelkedő képességű gyermekekkel való egyéni foglalkozás.....	64
10.5	Gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	65
11	ÜNNEPEK, ÜNNEPÉLYEK, JELES NAPOK, HAGYOMÁNYOK.....	68
12	AZ ÓVODA SZOLGÁLTATÁSAI	70
13	A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE...	71
14	FELHASZNÁLT IRODALOM	73
14.1	AJÁNLOTT SZAKIRODALOM.....	73
15	ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	78
	LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	79

1 BEVEZETŐ

A Miramond Nonprofit Kft. 2016. szeptember 1-jén hozott 2/2016.(09.01.) taggyűlési határozat értelmében a taggyűlés egyhangú szavazással elfogadta és hozzájárult egy saját fenntartású óvoda alapításához.

Az elkészített nevelési programunk biztosítja intézményünkben a szakmai önállóságot, megjelennek a programban a helyi igények és specialitások, érvényesülnek a különböző innovatív törekvések. Törekedtünk arra, hogy programunk bizonyító erejű legyen a közvetlen és közvetett partnereink számára, és a gyakorlat azonos legyen a nyíltan hirdetett programmal.

2 AZ INTÉZMÉNY ADATAI

AZ INTÉZMÉNY NEVE:

Katica Óvoda

SZÉKHELYE:

7623 Pécs, Ungvár u. 32.

JOGSZABÁLYBAN MEGHATÁROZOTT KÖZFELADATOK:

közoktatás

A FENNTARTÓ és az IRÁNYÍTÓ SZERV NEVE és CÍME:

Miramond Nonprofit Kft.

7633 Pécs, Faludi F. u. 14/a fsz.3.

AZ INTÉZMÉNY ÁLTAL ELLÁTOTT FELADATOK:

- 3 éves kortól az iskolába járáshoz szükséges fejlettség eléréséig, legfeljebb 7 éves korig a gyermekek óvodai nevelése nappali munkarend szerint
- **Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése nappali munkarend szerint, ellátás típusa: enyhe értelmi fogyatékoság és pszichés fejlődési zavar. Maximális ellátotti létszám: 3 fő**

ÓVODAI CSOPORTOK SZÁMA: 1

A PROGRAM BENYÚJTÓJA: Az intézmény nevelőtestülete

3 AZ INTÉZMÉNY KÖRNYEZETI SAJÁTOSSÁGAI – HELYZETKÉP

A Katica Óvoda csoportjainak száma: 1

Férőhelyeinek száma: 19 fő

3.1 A családok szociokulturális helyzete, szülői igények, elvárások

Intézményünket igénybe vevő családok a társadalom egy szűk rétegét képviselik. A több éve működő Ladybird és Ladybird II. Családi Napközi/Bölcsőde által gondozott gyermekek szülei fogalmazták meg azt az igényt, hogy intézményünk óvodává alakuljon át, hiszen a törvényi változás nem tette tovább lehetővé, hogy a gyermekek egészen iskolás korukig nálunk maradhassanak. Velünk szemben a szülők – mint közvetlen partnerek – az alábbi igényeket támasztották:

- kis létszámú gyermekcsoport
- az átlagnál több pedagógus
- nyugodt, otthonos, családias óvodai légkör
- gyermekközpontú, szeretetteljes nevelés
- gyermekek sokoldalú kognitív- és személyiségfejlesztése
- partneri viszony gyermekek nevelésében
- igényes kulturális és egyéb rendezvények, szolgáltatások
- nevelési időn túl szervezett programok
- betekintési lehetőség az óvoda életébe
- nyitott óvodai programok
- rugalmas szolgáltatások
- iskolai életmódra való igényes felkészítés

3.2 Óvodánk egyéni arculata

Óvodánk a belvároshoz nagyon közel, csendes, családi házas övezetben található, ahol egy 110 m²-es, kertes családi ház várja a gyermekeket. Az intézmény elhelyezkedése több szempontból is előnyös. Gyalogosan, tömegközlekedéssel és autóval egyaránt jól megközelíthető.

Fő feladatunknak tartjuk a 3-7 éves korú gyermekek óvodai nevelésén túl a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének szem előtt tartásával az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztését családi hangulatban. Fontos számunkra az angol nyelv megszerettetése és a multikulturális környezet megteremtése. Ezért délutánonként fakultatív jelleggel angol nyelvi játékos foglalkozásokon vehetnek részt a gyermekek angol anyanyelvi pedagógus közreműködésével.

*Fakultatív angol
foglalkozás*

*Egészséges életmód, környezettudatos
nevelés*

Torna-ének-zene-mozgás

3.3 Személyi feltételeink

Helyi nevelési programunk megvalósításához személyi feltételeink megfelelőek. Intézményünk valamennyi dolgozója rendelkezik a törvény által előírt, munkakörének betöltéséhez szükséges iskolai végzettséggel.

Fontos számunkra, hogy lépést tartsunk a változó kihívásokkal, ezért rendszeresen olvassuk a szakmai lapokat, tapasztalatainkat megbeszéljük. Óvodapedagógusaink szakmailag felkészültek, igényesek, rugalmasak, megfelelő modellt és mintát mutatnak a gyermekeknek.

Óvodai nevelésünkben dolgozóink összehangolt munkájára van szükség, ahhoz, hogy sikereket, eredményeket érjünk el. Munkatársaink hetente értekezleten vesznek részt, valamint félévente csapatépítő tréninget tartunk.

Intézményünk pedagógusainak, dolgozóinak hitvallása, hogy tevékenységüket hivatásnak tekintik, amelyben a minőségi munkavégzés, a gyermekek iránti elkötelezettség és a kollégákkal való csapatmunka különös hangsúlyt kap.

Álláshelyeinek száma:

- óvodapedagógus: 2 fő
- dajka: 1 fő
- gyógypedagógus a Fenntartóval kötött munkaszerződés alapján: 1 fő
- logopédus megbízási szerződés alapján: 1 fő

3.4 Tárgyi feltételeink

Intézményünk rendelkezik a nevelési programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

A csoportszobák, a kiszolgáló és egyéb helyiségek tágasak, világosak, jól felszereltek, lehetőséget biztosítanak a megfelelő munkakörülményekre, a gyermekek komfortérzetének kielégítésére, valamint a szülők fogadására.

Óvodánk tárgyi eszközeit, berendezéseit a célszerűség, az esztétikusság, valamint a biztonságos kivitelezés jellemzi.

A célszerűség mellett fejlesztéseink során előnyben részesítjük a természetes anyagokat. Hangsúlyt fektetünk a minőségre, igényességre, tartósságra, újrahasznosíthatóságra. A tárgyi felszereléseket a gyermekek számára hozzáférhető módon, biztonságosan helyezzük el.

Udvarunk parkosított, részben füves, műfüves, részben beton burkolatú. Homokozó, mozgásfejlesztő játékok, kerékpárok állnak a gyermekek rendelkezésére.

Az eszközök beszerzése folyamatosan történik, amelyet az óvoda fenntartója költségvetési forrásából finanszíroz.

4 AZ INTÉZMÉNY PEDAGÓGIAI HITVALLÁSA

Óvodánk a másságot elfogadó, játékban nevelő és tanító óvoda, ahol a gyermek egyéni fejlődésének és érésének ütemében alkalmassá válik a rugalmas, fejlettség szerinti iskolakezdésre.

A gyermekekhez, mint egyedi, mással nem helyettesíthető individuumokhoz az életkori sajátosságok és az egyéni szükségletek különbségeinek ismeretében közelítünk.

Célunk: a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének szem előtt tartásával az egészséges, harmonikus személyiség kialakítása családi környezetben, valamint az angol nyelv megszerettetése és a multikulturális környezet megteremtése.

Legfontosabb feladataink:

- szeretetteljes, családi légkörben neveljük és fejlesztjük gyermekeinket, ahol elsődleges tevékenység a szabad játék
- a bizalom kialakítása a gyermek és a pedagógus között
- őszinteség
- sokoldalú és színvonalas tevékenység biztosítása
- minőségi oktatás
- a gyermek feltétlen, őszinte szeretete
- nagyfokú empátiakészség és tolerancia

- segítő nevelői attitűd
- humanizmus, pedagógiai optimizmus
- tisztelet, mások megértése, másság elfogadása
- nevetés, felfedezés, csodálkozás
- a gyermekeket megillető jogok tiszteletben tartása
- az egyenlő hozzáférés biztosítása

Valljuk, hogy gyermekeink személyiségfejlődését egyéni képességeinek kibontakoztatásával, a spontán és szervezett élethelyzetek által tudjuk lehetővé tenni, elősegíteni.

4.1 Gyermekképünk

Nevelésünk kiindulópontja, hogy minden gyermek egyedi, önálló, fejlődő személyiség. Fontos számunkra, hogy a külföldi gyermekek jelenléte hozzájáruljon a multikulturális környezet megteremtéséhez.

A 3-7 éves életkori szakasz a gyermekek fejlődésében, személyiségük alakulásában rendkívül meghatározó, megismételhetetlen lehetőségeket rejt. Ezért meghatározó szerepe van az őket körülvevő személyeknek és tárgyakkal.

Nagy hangsúlyt fektetünk az otthonos, szeretetteljes, harmonikus légkör megteremtésére, ahol a gyermekközpontság által a gyermekek önálló, boldog, kiforrott egyéniségekké válhatnak.

A spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatásokkal segítjük, hogy kiegyensúlyozott, magabiztos gyermekekké váljanak, amely alapul szolgál testi, értelmi és szocializációs fejlődésükhöz.

A gyermeki személyiség kibontakozása során figyelembe vesszük az életkori és egyéni sajátosságokat, valamint a gyermekek eltérő fejlődési ütemét.

Nevelőmunkánkat akkor tartjuk sikeresnek, ha gyermekeink tudnak örülni, felfedezni, rácsodálkozni az őket körülvevő világra. Képesek önmaguk és mások elfogadására, az együttműködésre. Jól tudnak alkalmazkodni környezetükhöz, jól érzik magukat a gyermekközösségben.

4.2 Óvodaképünk

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. A szülőt a nevelésbe primer szereplőnek tartjuk, intézményünk pedig a családi nevelés kiegészítője, az óvodáskortól az iskolába lépésig.

Biztosítjuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit, valamint az iskolai közösségbe való beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások fejlődését. Óvodánk az alapvető óvodai funkciókon túl (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), számos egyéb tevékenységet lát el, ezzel is gazdagítva a mindennapi nevelőmunkát.

Intézményünk tevékenységi rendszere és tárgyi környezete segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Biztosítjuk a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó, valamint a külföldi gyermekek önazonosságának megőrzését, ápolását, nyelvi nevelését, a multi-, és interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Óvodánkban építünk a gyermek kíváncsiságára, kezdeményezésére. Kiemelten foglalkozunk a közvetlen tapasztalat útján szerzett ismeretek sokszínű feldolgozásával.

5 ALAPELVEK, CÉLOK, FELADATOK

Alapelveink:

- A gyermeknek joga van az életkorának és fejlettségének megfelelő óvodai életrendhez, biztonságos, egészséges környezethez, a szabad játékhoz.
- Az óvodai nevelés gyermekközpontú, inkluzív, a családi nevelés kiegészítője. A szülővel együttműködve óvja, védi a gyermeket, elősegíti harmonikus fejlődését, személyiségének kibontakozását. *Biztosítja az egyenlő hozzáférést a nemzeti, etnikai kisebbségnek, valamint a külföldi szülők gyermekeinek.*
- Az óvoda, felelős a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi, anyanyelvi, értelmi fejlődéséért, elősegíti kiemelkedő képességű gyermekek tehetségének kibontakoztatását.
- Megteremti a sérült gyermekek integrált óvodai nevelését, a másságot elfogadó környezetet, a sérülés-specifikus személyi, tárgyi feltételeket, amelyek elősegítik a harmonikus személyiségfejlődést.

Céljaink:

- Minden gyermeket érzelmi biztonságban, egészséges körülmények között, önmagukhoz képest fejleszteni, a sikeres iskolakezdés érdekében
- Biztosítani a szeretetteljes, inkluzív, bizalommal teli, a gyermek érdekeit, egyéni igényeit szem előtt tartó óvodai nevelést; a pozitív szocializációs folyamat kialakulását
- A tanítási-tanulási folyamat játékban érvényesüljön, és ezt úgy kell megszervezni, hogy domináljon az életszerűség, a természetes helyzetek, valamint az érzelmi megközelítés
- A gyermekek egyéni differenciált fejlesztése, az SNI gyermekek szocializációja, a kiemelkedő képességű gyermekekkel való egyéni foglalkozás
- Közvetlen és közvetett partnereinkkel előremutató, jó kapcsolat kialakítása
- A „mássággal” szembeni tolerancia és segítő szándék belsővé tétele
- A speciális nevelési szükségletekhez, életkori sajátosságokhoz igazodó segítség adása annak érdekében, hogy az SNI gyermekek az átlagos képességű gyermekekhez minél jobban közelítő személyiséggé váljanak
- Óvodánk sajátos arculatának megőrzése

Feladataink:

- Megteremteni azt az inkluzív miliőt, amelyben minden gyermek biztonságban, felszabadultan tevékenykedhet, egészségesen fejlődhet
- A szabad játék folyamatosságának biztosítása a folyamatos életszervezéshez

- A tevékenységekhez szükséges eszközök, körülmények megteremtése – a napirend rugalmassága
- Meghatározni, hogy milyen szervezeti keretben tudjuk biztosítani az ismeretnyújtást, a készség- és képességfejlesztést
- A gyermek szükségleteinek megfelelő egyéni bánásmód, a differenciált fejlesztés átfogó tervezése; a gyermekek megismerése, fejlesztése.
- Személyi feltételek biztosítása
- Partneri igények ésszerű megvalósítása; szülői igények, elvárások felmérése
- Bölcsőde-óvoda, óvoda-iskola átmenet zavartalan biztosítása
- Az intézmény jogszerű, törvényes, gazdaságos működtetése
- Figyelembe venni a szülők, gyermekek szociális, társadalmi helyzetét, a környezeti elvárásokat

6 AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

6.1 Egészséges életmód alakítása

Céljaink:

- a gyermek egyéni sajátosságainak figyelembevételével kialakítsuk a belső igényt az egészséges életmód természetes befogadására és követésére, amely a gyermekek optimális testi és lelki fejlődésének egyik alapfeltétele
- a szülővel pozitív töltésű nevelőpartneri viszonyban megalapozzuk gyermekeink környezettudatos magatartását

Feladataink:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- testi képességeinek elősegítése
- prevenció, korrekció
- a gyermek egészségének megőrzése, edzése, óvása, védelme
- a betegségmegelőzés szokásainak kialakítása
- a gyermek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet megteremtése
- sajátos nevelési igényű gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése
- SNI gyermekeink önmagukhoz viszonyított önállóságának elérése
- a fejlesztés az egész napi folyamatba való integrálása, differenciálása
- megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve, speciális, egyénre szabott nevelési feladatok ellátása
- a környezet védelmével és megóvásával kapcsolatos szokások kialakítása

Tartalom:

- helyes életritmus kialakítása
- *rugalmas napirend*, ismétlődő tevékenységek
- gondozás:
 - testápolás
 - öltözködés
 - étkezés
- testi nevelés
- testi szükségletek:
 - mozgás
 - levegőzés
 - pihenés

- egészségvédelem
- edzés

A fejlődés várható eredménye, sikerkritérium:

- a testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek
- a tisztálkodási eszközöket (például zsebkendő) önállóan és rendeltetésszerűen képesek használni
- teljesen önállóan öltöznek, ismerik az időjárás és az öltözködés közötti összefüggéseket
- képesek ruhájukat ki-be gombolni, cipzározni, cipőjüket befűzni, bekötni, ruhájukat esztétikusan összehajtani, helyére tenni
- ügyelnek saját külsejükre
- igényükké vált a tisztaság, ápoltság, rendezettség
- ismerik és alkalmazzák a kulturált étkezés, szabályait, esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek
- képesek helyes testtartással asztalnál ülni
- szívesen fogyasztanak egészséges ételeket, nyitottak az új ízek iránt
- készségszinten használják a kanalat, villát, óvodáskor végére a kést
- önállóan döntenek el, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltönek vizet a kancsóból
- szeretik és óvják környezetüket, igyekeznek benne rendet tartani
- ismerik a szelektív hulladékgyűjtés ok-okozati összefüggéseit
- hozzászoknak az óvodai elvárásokhoz, az elemi szokások és szabályok betartására törekszenek
- ismerik és betartják a balesetvédelmi szabályokat, vigyáznak saját és mások testi épségére
- mozgásuk összerendezettebb, harmonikusabb

A megvalósulás folyamata, a feltételek megteremtése:

- A helyes életritmus kialakítása
 - Folyamatos és rugalmas napirend kialakítása, az ismétlődő tevékenységek biztosítása, különös tekintettel a gyermek élettani szükségleteire, valamint az intézmény nyitvatartására;
 - nyugodt, biztonságos légkörben történő, a gyermekek életkorához igazított szokás-, normarendszer felállítása;
 - figyelembe véve a gyermekek egyéni fejlettségét.

6.2 Érzelmi nevelés – szocializáció

Céljaink:

- szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó, nyugodt légkörben a gyermekek erkölcsi, érzelmi és akarati tulajdonságainak fejlesztése
- gyermekeink közösségi életre való felkészítése
- különbözőségek elfogadására nevelés
- inkluzív pedagógia megvalósítása
- szülőföldünkhöz való kötődés megalapozása, a szűkebb és tágabb környezet gyermekközele, érzelemdús megismertetésével

Feladataink:

- derűs alaphangulat megteremtése
- érzelmi kötődés kialakulásának elősegítése és fenntartása
- egymás közötti bizalom, pozitív attitűd kiépítése: óvónő-gyerek, gyerek-gyerek, óvónő-szülő, gyerek-dajka
- közös élményre épülő, közös tevékenységek megszervezése
- egymás iránti tolerancia, empátiakészség kialakítása, különbözőségek elfogadása, tisztelete
- alapvető viselkedési normák, szokás-, normarendszer kialakítása.
- gyermekeink szociális érzékenységének, ezen belül éntudatának fejlesztése, önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek támogatása
- a gyermek önálló személyiségének elfogadása, differenciált fejlesztése
- a szociális viselkedéshez szükséges kompetencia erősítése (szükségletek, hajlamok, attitűdök, rutinok, meggyőződések) minták, készségek, ismeretek erősítésével
- modellértékű legyen az óvodapedagógus, dajka, az óvoda minden dolgozójának kommunikációja, bánásmódja, viselkedése
- hazához, lakóhelyhez, kultúrához való kötődés, értékek megismerése és megbecsülése

Tartalom:

- napirend szerinti szabad játékban, tevékenységekben megvalósuló tanulásban
- beszoktatás, befogadás folyamata (igény szerint a szülők bevonásával)
- sajátos nevelési igényű, külföldi gyermekek egyéni fejlesztése, szocializációja, szükség szerint szakember bevonásával
- tehetséges, kiemelkedő képességű gyermekekkel való foglalkozás, tehetséggondozás

- sok közös élmény lehetőségének megteremtése (programok, jeles napok, hagyományok, ünnepek)

A fejlődés várható eredménye, sikerkritérium:

- gyermekek szívesen jönnek óvodába
- aktívan, örömmel vesznek részt az óvodai életben
- kialakul náluk a szeretet, kötődés képessége
- kapcsolataikat az őszinteség jellemzi
- képessé válnak:
 - alapvető viselkedési normák és a közösségi élet szabályainak elfogadására
 - önálló döntéshozatalra, problémamegoldásra
 - uralkodni érzelmeiken
 - konfliktusok kezelésére
 - együttjátszásra, feladatvégzésre
 - kitartásra
 - különbözőségek elfogadására
- kialakulnak társas kapcsolataik
- kialakulnak a szokás-, normarendszerhez való elemi alkalmazkodóképességek, így az SNI gyermekek a lehetőségekhez képest vidám, öntevékeny, a közösségben beilleszkedő, toleráns személyiségekké válnak
- megismerik szűkebb és tágabb környezetüket

A megvalósulás folyamata, a feltételek megteremtése:

- biztonságos, inkluzív nyugodt légkör megteremtése óvodáskor végéig, amelyben napi szinten gyermekeink nyitottságára építve neveljük óvodásainkat a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, szülőföldünk szeretetére, megbecsülésére
- a beszoktatás folyamatosan és fokozatosan történjen, a szülővel együttműködve
- a beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyermekek különleges támogatása a családi háttér ismeretében, a személyiségjogok tiszteletben tartásával
- nevelőmunkánkban motiváló erő legyen a dicséret, buzdítás, az érintés varázsa
- az óvodai dolgozók pozitív, következetes mintaadása, szeretetteljes, türelmes, elfogadó dolgozói attitűdje
- egyéni, differenciált nevelés, kivárási pedagógiája, a különbözőségek elfogadása
- a csoport életritmusának, szokás-, normarendszerének alakítása, a gyermek egyéni sajátosságait figyelembe véve, rugalmas napirend segítségével

- napi kapcsolatunk a szülőkkel folyamatos, csoportléggörünk derűs, családi, érzelmi biztonságot adó
- a nehezen szocializálható, sajátos nevelési igényű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése, fejlesztése érdekében folyamatosan kapcsolatot tartunk a megfelelő szakemberekkel

6.3 Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés

Céljaink:

- az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése
- a magyar nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal megalapozzuk a gyermek biztonságos önkifejezését, gyarapítjuk aktív és passzív szókincsét az óvodai élet minden tevékenységében
- az óvodai nevelés és a családi nevelés eredményeként a gyermek belső érésének elősegítése, önmagához viszonyított fejlesztése
- az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szint elérése

Feladataink:

- az óvodai nevelőtevékenység egészében biztosítanunk kell a kommunikáció lehetőségét, helyes mintaadással, szabályközvetítéssel, beszélő környezetben
- az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságaira, valamint meglévő tapasztalataira és ismereteire építve további élmények biztosítása különböző tevékenységekben, valamint ezek különböző élethelyzetekben való gyakorlása
- a teljes óvodai élet keretében – különösen a játék tevékenységén belül – spontán és irányított ismeretnyújtás, az intellektuális tanuláshoz szükséges kognitív képességek fejlesztése (megfigyelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás, kreativitás)
- differenciált egyéni képességfejlesztés, egyéni fejlesztési terv alapján
- figyelem-összpontosításra motiválás
- a kiemelkedő képességű gyermekek egyéni fejlesztése
- a család megismerése, a beszéd fejlesztése, az egyéni sajátosságok és a nemzeti hovatartozás figyelembevételével

Tartalom:

- szabad játék, mindennapi folyamatos kommunikáció
- munka jellegű tevékenységek

- tevékenységekben megvalósuló tanulás:
 - vers, mese
 - ének-zene, énekes játék
 - rajzolás, mintázás, kézimunka
 - mozgás
 - külső világ tevékeny megismerése
 - matematikai tapasztalatok gyűjtése
- anyanyelvi nevelés:
 - nyelvi képességek fejlesztése:
 - légző gyakorlatok
 - artikulációs gyakorlatok
 - nyelvtörők
 - ritmusgyakorlatok
 - hangerőgyakorlatok
 - a beszéd képi megjelenítése (írott szöveg)
 - irodalmi művek
 - mondókák, mesék, versek
 - dramatizálás, bábozás
 - könyvek, folyóiratok
 - képolvasás
 - színházi élmények
 - múzeumok
 - könyvtárak

Megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése:

- derűs, nyugodt csoportlégkör, hely és idő biztosítása a mikrocsoportos tevékenységekhez, differenciált fejlesztéshez, valamint a szabad kommunikációhoz
- beszédhelyzetek, kommunikációs helyzetek teremtése, beszédkedv felkeltése, (szükség esetén logopédus bevonása)
- az anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés az óvodai élet minden területén jelen van
- észrevetetjük és megismertetjük a gyermekekkel a természeti és társadalmi környezet jelzéseit, nonverbális közléseit
- építünk a gyermekek kíváncsiságára, figyelembe vesszük egyéni érdeklődési körüket
- törekszünk arra, hogy az SNI gyermekek számára minél több szociális kontaktus, kötődés, kommunikáció valósuljon meg
- életkoruknak megfelelően komplexitásra épülő, tervszerű és spontán szerzett

ismeretek rendszerezése, bővítése, különböző élethelyzetekben való gyakorlása

- változatos, sokoldalú tapasztalatszerzést biztosítunk, amely a későbbiekben élményként előhívható
- a különböző tevékenységek során a gyermek fejlettségére alapozunk, különös hangsúllyal, a sajátos nevelési igényű, külföldi, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek megismerésére, fejlesztésére
- értelmi nevelésünk fontos kritériuma a tudatos tervezés, a pozitív megerősítés, és a szituáció-érzékeny óvónői magatartás állandó jelenléte
- a pszichikus képességstruktúrák fejlődését egyénileg nyomon követjük, a szükséges fejlesztési feladatokat megtervezzük és beépítjük a gyakorlatba

A fejlődés várható eredményei, sikerkritérium:

- korának és fejlettségnek megfelelően kialakul a pontos érzékelése, észlelése
- képes vizuális, auditív differenciálásra, térbeli viszonyok felismerésére, megnevezésére
- a keresztcsatornák működése korának megfelelő
- az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is
- figyelme korához képest tartós
- gondolkodására és problémamegoldásra törekvés, és kreativitás jellemző
- helyesen, tisztán, érthetően beszél. Kérdésre minimum egyszerű mondattal válaszol. Szókincse korának megfelelő
- jól használja a metakommunikációs eszközöket, bátran, szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel. A közölt információt megérti. A kommunikációt kapcsolatfelvételre is használja. Bátran kérdez. Verbális emlékezete korának megfelelő. Egyszerűbb történetet, mesét képes önállóan is elmondani. Élményeit és gondolatait is el tudja mondani
- ismeri és használja az udvariasság szavait
- tud szemkontaktust teremteni és tartani
- a külföldi kisgyermek is megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és képes magát megértetni.
- minden gyermek a saját képességéhez és önmagához viszonyítva fejlődik, beszéd és a kognitív képességének maximumát éri el, rugalmas beiskolázással a megfelelő intézménybe kerül

7 AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Céljaink:

- a gyermekek életkorának és egyéni sajátosságainak megfelelő életritmus és rendszeresség kialakítása, az ismétlődések által érzelmi biztonság megteremtése
- a gyermekek egészséges, tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez a folyamatos és rugalmas napirend, hetirend biztosítása, melyet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítanak ki.
- a rugalmas napirend kialakításával megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek biztosítása, amely fejleszti a gyermekek együttműködő képességét, faladattudatát
- a tevékenységek növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósuljanak meg

Feladataink:

- a gyermekek szükségleteit, igényeit figyelembe véve a stabilitás, folyamatosság, rendszeresség, rugalmasság jegyében szervezett napirendet, hetirendet alakítunk ki
- a gyermekek komfortérzetéhez szükséges optimális körülményeket biztosítjuk
- megteremtjük a folyamatos szabad játék lehetőségeit
- a tevékenységek közötti harmonikus arányokat kialakítjuk
- a gondozást kiemelten kezeljük, mivel az óvodapedagógus a gondozás során nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a dajkával
- a tevékenységekbe ágyazott tanulás komplex készség- és képességfejlesztését megteremtjük (hely, idő, eszköz, élmény)

Megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése:

- az intézmény a gyermekek érdekének megfelelően heterogén csoportot alakít ki.
- az óvodapedagógus által szervezett tanulási tevékenységek szervezeti keretei kötetlen jellegű és kötött jellegű, 5-35 perces időtartamú tevékenységek
- a fejlesztési tartalmak szervezeti formái lehetnek: egyéni, páros, mikrocsoportos és frontális
- szervezett mozgásfejlesztés (a testnevelés kis-, középső- és nagycsoportban egyaránt kötött formában történik)

Hetirendünkben határozzuk meg a domináns tevékenységek sorát. Az óvodában a

nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, aki a teljes nyitva tartás alatt foglalkozik a gyerekekkel. A hetente rendszeresen visszatérő tevékenységek biztosítják a különböző fejlesztési tartalmak harmonikus egyensúlyát. A hetirendben meghatározott domináns tevékenységek, az aktualitástól, spontaneitástól, a szituációktól, a gyermekek igényeitől, illetve az időpontokhoz kötött gyermekprogramoktól függően változhatnak. Fontosnak tartjuk a komplexitásban rejlő lehetőségeket, valamint a szabad játék kitüntetett szerepét.

A gyermekek életkorának és fejlettségének függvényében alakul a választható tevékenységek aránya.

Napirendünk biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységekhez. Rugalmassága a gyermekek életkorához, szükségleteihez igazodik – különös tekintettel az SNI, a külföldi és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre

7.1 Napirend minta

Mivel óvodánkban egy heterogén csoport van, ezért az adott korcsoporthoz közelebb álló napirendet valósítjuk meg

7.1.1 Kiscsoport: 3-4 évesek

7:00-9:00	folyamatos érkezés, szabad játék
9:00-9:30	mindennapos testnevelés, kötelező testnevelés heti egy alkalommal
9:30-10:00	tízórai
10:00-10:30	óvónő által kezdeményezett tevékenység
10:30-11:30	öltözködés, udvari játék, levegőzés
11:30-12:30	öltözködés, mosdóhasználat, ebéd
12:30-13:00	előkészület a pihenéshez
13:00-15:00	pihenés, egyéni szükségletehez igazodó ébredés
15:00-17:00	párhuzamos tevékenységek: átöltözés, mosdóhasználat, uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység, jó idő esetén udvari játék

7.1.2 Középső csoport: 4-5 évesek

7:00-9:00	folyamatos érkezés, szabad játék
9:00-9:30	mindennapos testnevelés, kötelező testnevelés heti egy alkalommal
9:30-10:00	tízórai
10:00-10:45	óvónő által kezdeményezett tevékenység
10:45-11:45	öltözködés, udvari játék, levegőzés
11:45-12:40	öltözködés, mosdóhasználat, ebéd
12:40-13:00	előkészület a pihenéshez
13:00-15:00	pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés
15:00-17:00	párhuzamos tevékenységek: átöltözés, mosdóhasználat, uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység, jó idő esetén udvari játék

7.1.3 Nagycsoport: 5-7 évesek

7:00-9:00	folyamatos érkezés, szabad játék
9:00-9:30	mindennapos testnevelés, kötelező testnevelés heti egy alkalommal
9:30-10:00	tízórai
10:00-10:45	óvónő által kezdeményezett tevékenység
10:45-11:45	öltözködés, udvari játék, levegőzés
11:45-12:40	öltözködés, mosdóhasználat, ebéd
12:40-13:00	előkészület a pihenéshez
13:00-15:00	pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés
13:30-14:15	iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység a tanköteles korú gyerekeknek
15:00-17:00	párhuzamos tevékenységek: átöltözés, mosdóhasználat, uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység, jó idő esetén udvari játék

7.1.4 Nyári napirend (június 1. - augusztus 31.)

7:00-9:00	folyamatos érkezés, szabad játék az udvaron
9:00-9:30	mindennapos testnevelés, kötelező testnevelés heti egy alkalommal az udvaron
9:30-10:00	tízórai az udvaron (jó idő esetén)
10:00-10:30	óvónő által kezdeményezett tevékenység
10:30-11:30	szabad játék
11:30-12:30	öltözködés, mosdóhasználat, ebéd
12:30-13:00	előkészület a pihenéshez
13:00-15:00	pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés
15:00-17:00	párhuzamos tevékenységek: átöltözés, mosdóhasználat, uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység, jó idő esetén udvari játék

7.2 Hetirend minta

7.2.1 Kiscsoport

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
7:00-9:00 folyamatos érkezés, szabad játék	7:00-9:00 folyamatos érkezés, szabad játék	7:00-9:00 folyamatos érkezés, szabad játék	7:00-9:00 folyamatos érkezés, szabad játék	7:00-9:00 folyamatos érkezés, szabad játék
9:00-9:30 mindennapos testnevelés	9:00-9:30 mindennapos testnevelés	9:00-9:30 mindennapos testnevelés	9:00-9:30 mindennapos testnevelés	9:00-9:30 kötelező testnevelés
9:00-9:30 tízórai	9:00-9:30 tízórai	9:00-9:30 tízórai	9:00-9:30 tízórai	9:00-9:30 tízórai
9:30-10:15 Mese, vers- anyanyelvi nevelés- fejlesztés	9:30-10:15 vizuális nevelés- fejlesztés	9:30-10:15 ének-zene, énekes játék, tánc	9:30-10:15 Külső világ tevékeny megismerése, matematikai nevelés- fejlesztés	9:30-10:15 Mozgás-testi nevelés- fejlesztés
10:30-11:30 udvari játék, levegőzés	10:30-11:30 udvari játék, levegőzés	10:30-11:30 udvari játék, levegőzés	10:30-11:30 udvari játék, levegőzés	10:30-11:30 udvari játék, levegőzés
11:30-12:30 ebéd	11:30-12:30 ebéd	11:30-12:30 ebéd	11:30-12:30 ebéd	11:30-12:30 ebéd
12:30-13:00 előkészület a pihenéshez	12:30-13:00 előkészület a pihenéshez	12:30-13:00 előkészület a pihenéshez	12:30-13:00 előkészület a pihenéshez	12:30-13:00 előkészület a pihenéshez
13:00-15:00 pihenés	13:00-15:00 pihenés	13:00-15:00 pihenés	13:00-15:00 pihenés	13:00-15:00 pihenés
15:00-17:00 uzsonna, szabad játék	15:00-17:00 uzsonna, szabad játék	15:00-17:00 uzsonna, szabad játék	15:00-17:00 uzsonna, szabad játék	15:00-17:00 uzsonna, szabad játék

Kötetlen tevékenységek:

- Vers-mese
- Ének-zene-mozgás
- Rajzolás, mintázás, kézimunka
- Külső világ tevékeny megismerése

Kötött tevékenység: Mozgás

7.2.2 Középső csoport

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
7:00-8:30 folyamatos érkezés, szabad játék	7:00-8:30 folyamatos érkezés, szabad játék	7:00-8:30 folyamatos érkezés, szabad játék	7:00-8:30 folyamatos érkezés, szabad játék	7:00-8:30 folyamatos érkezés, szabad játék
8:30-9:00 mindennapos testnevelés	8:30-9:00 mindennapos testnevelés	8:30-9:00 mindennapos testnevelés	8:30-9:00 mindennapos testnevelés	8:30-9:00 kötelező testnevelés
9:30-10:00 tízórai	9:30-10:00 tízórai	9:30-10:00 tízórai	9:30-10:00 tízórai	9:30-10:00 tízórai
10:00-10:30 Mese, vers- anyanyelvi nevelés- fejlesztés	10:00-10:30 vizuális nevelés- fejlesztés	10:00-10:30 ének-zene, énekes játék, tánc	10:00-10:45 Külső világ tevékeny megismerése, matematikai nevelés- fejlesztés	10:00-10:45 Mozgás-testi nevelés- fejlesztés
10:45-11:45 udvari játék, levegőzés	10:45-11:45 udvari játék, levegőzés	10:45-11:45 udvari játék, levegőzés	10:45-11:45 udvari játék, levegőzés	10:45-11:45 udvari játék, levegőzés
11:45-12:40 ebéd	11:45-12:40 ebéd	11:45-12:40 ebéd	11:45-12:40 ebéd	11:45-12:40 ebéd
12:40-13:00 előkészület a pihenéshez	12:40-13:00 előkészület a pihenéshez	12:40-13:00 előkészület a pihenéshez	12:40-13:00 előkészület a pihenéshez	12:40-13:00 előkészület a pihenéshez
13:00-15:00 pihenés	13:00-15:00 pihenés	13:00-15:00 pihenés	13:00-15:00 pihenés	13:00-15:00 pihenés
15:00-17:00 uzsonna, szabad játék	15:00-17:00 uzsonna, szabad játék	15:00-17:00 uzsonna, szabad játék	15:00-17:00 uzsonna, szabad játék	15:00-17:00 uzsonna, szabad játék

Kötetlen tevékenységek:

- Vers-mese
- Ének-zene-mozgás
- Rajzolás, mintázás, kézimunka
- Külső világ tevékeny megismerése

Kötött tevékenység: Mozgás

7.2.3 Nagycsoport

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
7:00-8:30 folyamatos érkezés, szabad játék	7:00-8:30 folyamatos érkezés, szabad játék	7:00-8:30 folyamatos érkezés, szabad játék	7:00-8:30 folyamatos érkezés, szabad játék	7:00-8:30 folyamatos érkezés, szabad játék
8:30-9:00 mindennapos testnevelés	8:30-9:00 mindennapos testnevelés	8:30-9:00 mindennapos testnevelés	8:30-9:00 mindennapos testnevelés	8:30-9:00 kötelező testnevelés
9:00-9:30 tízórai	9:00-9:30 tízórai	9:00-9:30 tízórai	9:00-9:30 tízórai	9:00-9:30 tízórai
9:30-10:15 mese, vers, anyanyelvi nevelés- fejlesztés	9:30-10:15 vizuális nevelés- fejlesztés	9:30-10:15 ének-zene, énekes játék, tánc	9:30-10:15 Külső világ tevékeny megismerése- matematikai nevelés- fejlesztés	9:30-10:15 mozgás, testi nevelés- fejlesztés
10:15-11:45 udvari játék, levegőzés	10:15-11:45 udvari játék, levegőzés	10:15-11:45 udvari játék, levegőzés	10:15-11:45 udvari játék, levegőzés	10:15-11:45 udvari játék, levegőzés
11:45-12:40 ebéd	11:45-12:40 ebéd	11:45-12:40 ebéd	11:45-12:40 ebéd	11:45-12:40 ebéd
12:40-13:00 előkészület a pihenéshez	12:40-13:00 előkészület a pihenéshez	12:40-13:00 előkészület a pihenéshez	12:40-13:00 előkészület a pihenéshez	12:40-13:00 előkészület a pihenéshez
13:00-15:00 pihenés	13:00-15:00 pihenés	13:00-15:00 pihenés	13:00-15:00 pihenés	13:00-15:00 pihenés
13:30-14:15 iskola- előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység az iskolába készülőknek	13:30-14:15 iskola- előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység az iskolába készülőknek	13:30-14:15 iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység az iskolába készülőknek	13:30-14:15 iskola- előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység az iskolába készülőknek	13:30-14:15 iskola- előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység az iskolába készülőknek
15:00-17:00 uzsonna, szabad játék	15:00-17:00 uzsonna, szabad játék	15:00-17:00 uzsonna, szabad játék	15:00-17:00 uzsonna, szabad játék	15:00-17:00 uzsonna, szabad játék

Kötetlen tevékenységek:

- Vers-mese
- Ének-zene-mozgás
- Rajzolás, mintázás, kézimunka
- Külső világ tevékeny megismerése
- Iskolaelőkészítő foglalkozás (heti egyszer gyógypedagógus vezetésével)

Kötött tevékenységek:

- Mozgás
- **Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység a tanköteles korúaknak. Lehetőségünk van a foglalkozás megtartására elkülönített helyiségben is. (játékba ágyazottan, rugalmasan alkalmazkodva a gyermekek napirendjéhez és az óvodai programokhoz)**

A 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet alapján:

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

7.3 Az óvodai nevelőmunka tervezése

Célunk, hogy tervezés módja, formája és tartalma összefüggésben álljon a programban megfogalmazott általános célokkal, feladatokkal.

Feladatunknak tekintjük a pedagógiai tervezés struktúrájának kialakítását, átláthatóságát, elveink meghatározását és céljaink megvalósítását.

7.3.1 Tanulási tartalmak tervezése

Feladatunk: Féléves feladatterv készítése

Tartalom: A feladatterv tartalmazza azoknak az ismereteknek a körét, amellyel az óvodában az óvodai élet alatt a gyermekek találkoznak

Megvalósulás folyamata: A módszereket, konkrét témákat, (a nevelés fejlesztési ütemét, eszközeit szabadon megválasztva, a kialakult szituációkat figyelembe véve) az óvodapedagógus választja meg

Csoport nevelési terve és értékelése

Célunk: A csoport nevelési terve tartalmazza az óvodapedagógusok tervező munkájának elvét, ellenőrző és értékelő dokumentumok, módszerek tartalmát

Feladatunk: A pedagógiai program, az éves vezetői munkaterv, a feladattervek alapján az

Tartalom:

- Egészséges életmódra nevelés
- Érzelmi nevelés, szocializáció
- Anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés
- Szabad játék
- Tevékenységben megvalósuló tanulás
- Munka jellegű tevékenységek
- SNI, külföldi, kiemelkedő képességű gyermekek nevelésével kapcsolatos feladatok
- Partnerekkel való kapcsolattartás
- Gyermekvédelmi munka
- Óvodai hagyományok, ünnepek, jeles napok, rendezvények

Megvalósulás folyamata:

- Helyileg elkészített csoportnapló, amely tükrözi óvodánk sajátos arculatát, a helyi nevelési program általános feladatainak éves tartalmát, tevékenységek rendszerét
- Tervezés egy évre, értékelés félévente

7.3.2 Gyermekek egyéni fejlesztési terve, az egyéni fejlesztés dokumentumai

Céljaink:

- A gyermekek személyiség-fejlődésének nyomon követése
- SNI, külföldi, kiemelkedő képességű, valamint az egyes gyermekek differenciált nevelése, fejlesztése
- Részképességzavarok feltárása a korrigálás érdekében

Feladataink:

- A gyermekek aktuális fejlettségi állapotát tükröző személyiségjegyekre kiterjedő megfigyelés
- Nevelési, fejlesztési feladatok rögzítése minden gyermeknél
- Minden gyermek számára fejlesztési terv készítése az ovikréta rendszerben

Tartalom:

- Gyermekek fejlődésének nyomon követése
- Egyéni fejlesztési terv
- Sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni fejlődési naplója
- Szakvélemények (Pedagógiai Szakszolgálat)

Fejlesztés folyamata:

- Óvodával való ismerkedés szakasza/beszoktatás/ beilleszkedés
- Fejlődés nyomon követése

- Szükség esetén szakember bevonása
- Iskolába lépés segítése 6-7, indokolt esetben 8 éves korban
- A gyermek fejlettségének elemzése, értékelése az óvodáskor végére elérendő fejlődési jellemzők a gyermek önmagához viszonyított fejlődésének figyelembevételével
- Konzultáció – tanítónőkkal, Szakszolgálat szakembereivel
- Értékelés, pedagógiai tervezés rögzítése
- Éves tervezés, féléves értékelés

8 AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Célunk: A közvetlen és közvetett partnerek igényeinek és elvárásainak való megfelelés a minőségbiztosítás eredményeinek figyelembevételével

Feladataink:

- Az elvárások, igények folyamatos figyelemmel kísérése (mérés, értékelés)
- A változások nyomon követése
- Jó munkakapcsolat kialakítása és fenntartása
- Folyamatos kapcsolattartás
- Információcsere
- Konzultáció
- Közös programok
- Nyitott óvoda
- Segítségnyújtás a családok sajátosságainak figyelembevételével

Tartalom:

Közvetlen partner:

1. Gyermek
2. Szülő-család
3. Munkatársak

Közvetett partner:

4. Szakszolgálatok
5. Szakmai szolgáltatók
6. Kulturális és művelődési intézmények
7. Felügyeleti szervek
8. Fenntartó
9. Bölcsőde
10. Általános iskola
11. Szűrővizsgálatokat ellátó szakemberek
12. Közétkeztetésre jogosult vállalkozás szerződés alapján

Megvalósulási folyamat az óvoda és közvetlen partnerek kapcsolatában:

1.Gyermek

Céljaink:

- Meleg töltésű érzelmi kapcsolat kialakítása és ápolása: gyermek-felnőtt, gyermek-gyermek viszonylatban
- Örömteli, sikeres, tevékenységben gazdag óvodai mindennapok biztosítása, a gyermek pozitív énképének megalapozása
- SNI, külföldi gyermekek fejlődésének kiemelt figyelemmel kísérése

Feladataink:

- Derűs, nyugodt, otthonos légkör kialakítása, (elégedettségmérés)
- Minőségi munkavégzés
- Meleg, szeretetteljes attitűd az óvónő állandó jelenlétével
- Befogadási időszak zökkenőmentes megszervezése
- A gyermeki biztonságérzet kialakítása
- Családlátogatás, igény, szükség szerint
- A gyermeki jogok tiszteletben tartása
- Egyéni sajátosságok figyelembevétele, egyéni bánásmód alkalmazása minden gyermek esetében
- Tevékenységformák változatos, színes megszervezése, szabad játék biztosítása
- Közös élmények, rendezvények biztosítása
- Egészségmegőrzés

Kapcsolattartási formák:

- Nyílt napok (ismerkedés)
- Befogadás
- Családlátogatás, igény és szükség szerint
- Az óvodai élet mindennapos és különleges tevékenységei alatt való együttlét:
 - Egyéni differenciált fejlesztés
 - Közös ünnepeken, ünnepélyeken való részvétel
 - Jeles napok, hagyományok ápolása
 - Programok, séták, kirándulások szervezése

2. Szülő-család

Céljaink:

- A szülői ház és az óvoda kapcsolatában az egyenrangú nevelőpartneri viszony kialakítása, fenntartása
- Családok sajátosságainak figyelembe vétele, intervenció (segítségnyújtó) gyakorlat megvalósítása

Feladataink:

- Szülői értekezlet keretében a szülők maximális tájékoztatása az óvoda helyi nevelési programjáról
- A szülők elvárásainak, igényeinek megismerése, ezekhez való rugalmas alkalmazkodás
- A gyermekhez fűződő meleg érzelmi viszony és biztonságot árasztó, befogadó légkör kialakítása
- Nyitott óvónői hozzáállás, amely lehetővé teszi a szülő számára a betekintést
- Információáramlás lehetőségének biztosítása
- Megvalósítható szülői javaslatok támogatása
- Szülői Szervezettel való hatékony együttműködés

Kapcsolattartási formák:

- Befogadási időszak
- Családlátogatások, igény és szükség szerint (problémás gyermek esetén a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős kíséretében)
- Pedagógiai, pszichológiai, egészségügyi előadások szülőknek, óvónőknek, szakemberek bevonásával
- Közös kirándulások, közös kikapcsolódások, programok:
 - Nyílt ünnepek, ünnepélyek.
 - Nyílt napok, betekintés biztosítása
 - Havi rendszerességű hírlevél
 - Facebook-on kapcsolattartás a zárt csoportban
 - Fogadó óra, előzetes időpont egyeztetés alapján
 - Egyéni beszélgetések, problémamegoldások a mindennapi találkozások során
 - Szülői Szervezet megbeszélése
 - Szülői értekezletek félévente

3.Munkatársak: óvodapedagógusok, dajka

Céljaink:

- Pozitív, derűs munkahelyi légkörben összehangolt, hatékony, magas színvonalú munkavégzés
- Segítőképző, együttműködő, összetartó munkahelyi közösség

Feladataink:

- Megfelelő munkafeltételek megteremtése
- Anyagi, erkölcsi megbecsülés
- Szakmai továbbfejlődés biztosítása
- Egymás tiszteletben tartása
- Empátia, tolerancia
- Korrekt ellenőrzés-értékelés
- Arányos munkamegosztás-vállalás
- Tisztességes, becsületes, egymást segítő magatartás
- Megfelelő információáramlás biztosítása
- Pontos, precíz munkavégzés

Kapcsolattartási formák:

- Mindennapos munkahelyi találkozások
- Nevelőtestületi, alkalmazotti értekezletek
- Megbeszélések
- Beszámolók
- Ellenőrzések, hospitálások
- Külső-belső továbbképzések
- Közös ünnepek, hagyományok, programok

4. Pedagógiai Szakszolgálat és Család- és Gyermejjóléti Szolgálat

Céljaink:

- Gyermkeink szakszerű egyéni fejlesztésben részesüljenek, beiskolázásuk a megfelelő intézményekbe történjen
- SNI, külföldi gyermekeink esélyeinek növelése

Feladataink:

- A problémák, tanulási nehézségek, részképességzavarok felismerése kiszűrése, dokumentálása
- Szakszerű jellemzések elkészítése
- A gyermek irányítása a megfelelő szakszolgálathoz
- Hatékony csapatmunka végzése a gyógypedagógussal, logopédussal, terapeutával

Kapcsolattartási formák:

- Mérések
- Konzultáció
- Szakmai napok, továbbképzések
- Intézményi látogatások
- Hivatalos megkeresés, felkérés, információcsere

5. Szakmai szolgáltatók

Céljaink:

- Állandó önképzés, fejlődés
- Szakmai megújulás

Feladataink:

- Tanfolyamok, továbbképzések figyelemmel kísérése
- Igényeink jelzése és tanfolyamokra való jelentkezés határidőn belül

Kapcsolattartási formák:

- Tájékoztató
- Aktív részvétel a tanfolyamokon, továbbképzéseken
- Előadások nevelőtestületen belül – szakértőkkel, szaktanácsadással

6. Kulturális és művelődési intézmények

Célunk: A gyermekek fejlődését elősegítő kulturális programok látogatása

Feladataink:

- A különböző kulturális intézmények programjainak folyamatos figyelemmel kísérése
- Látogatás megszervezése

Kapcsolattartási formák:

- Tájékoztatók
- Programokon való részvétel

7. Felügyeleti szervek

Célunk: A törvények, rendeletek betartása

Feladataink:

- Az intézmény működtetése a törvényi előírásoknak megfelelően
- Jogszabályi változások figyelemmel kísérése
- Pontos adatközlés, határidők betartása

Kapcsolattartási formák:

- Információcsere
- Ellenőrzés
- Értékelés

8. Fenntartó

Célunk: Színvonalas nevelőmunka végzése, szakmai munkánk pozitív fenntartói értékelése

Feladataink:

Jól működő intézményi struktúra fenntartása
Gazdaságos, törvényes működésre javaslat
Pontos adatközlés, határidők betartása

Kapcsolattartási formák:

- Állandó információcsere a fenntartó és az igazgató között
- Beszámolók írásban, szóban, e- mailben
- Ellenőrzés, értékelés, betekintés

9.Bölcsődék

Célunk: a Ladybird és Ladybird II. Angol-Magyar Családi Bölcsődébe járó gyermekek óvodai beilleszkedésének elősegítése

Feladataink:

- A bölcsődékkal való folyamatos kapcsolattartás
- Bölcsőde-óvoda átmenet biztosítása
- Leendő óvodásaink megismerése

Kapcsolattartási formák:

- Betekintés
- Kölcsönös látogatás
- Közös rendezvények, programok
- Konzultáció, játszóházak, nyílt napok

10. Általános iskolák: Pécs belvárosának közelébe tartozó általános iskolák

Céljaink:

- Óvoda-iskola átmenet megkönnyítése
- Iskoláskorú gyermekeink zökkenőmentes iskolába lépésének elősegítése
- Rugalmas beiskolázás

Feladataink:

- A gyermekek körültekintő felkészítése az iskolára
- Készség- és képesség fejlettség egyénenkénti ismerete
- Iskolaválasztás segítése
- Szükség esetén szakvélemények kérése
- Óvodai szakvélemények elkészítése
- Beiskolázási teendők elvégzése
- Jó partnerkapcsolat ápolása az iskolákkal

Kapcsolattartási formák:

- Igény szerint tanítónő meghívása szülői értekezletre
- Iskolalátogatás az első osztályosoknál
- Kölcsönös szakmai látogatások, konzultációk

- Közös továbbképzések, programok
- Kulturális rendezvények

11.Szűrővizsgálatot ellátó szakemberek

Célunk: Gyermekünk egészségügyi ellátása, egészségmegőrzése, rendellenességek kiszűrése

Feladataink:

- A gyermekek egészségügyi állapotának folyamatos figyelemmel kísérése, szülők tájékoztatása
- Szűrővizsgálatok lehetőségének biztosítása óvodán belül, szülői beleegyezéssel
- Adminisztratív tevékenységek pontos teljesítése

Kapcsolattartási formák:

- Rendszeres kapcsolattartás a fogorvossal
- Egészségügyi szűrések

12.Közétkeztetésre jogosult vállalkozás szerződés alapján

Célunk: Gyermekünk életkorának megfelelő, egészséges, bőséges, változatos táplálkozás biztosítása

Feladataink:

- Jó munkakapcsolat kialakítása, ápolása
- Igények, elvárások továbbítása
- Pontos létszámadat közlése

Kapcsolattartási formák:

- Napi találkozások a szállítóval és a konyhai dolgozóval
- Létszámmeljelentés
- Telefon
- Ellenőrzés-értékelés
- Közös rendezvények

9 AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

9.1 Játék

Az óvodában a szabad játék a leghatékonyabb eszköz a gyermekek nevelésére. Kiemelt tevékenység, mely biztosítja a gyermekek önmegvalósítását, érzelmeik, vágyaik, lelki állapotuk önkifejezésének lehetőségét és fejlettségük legfőbb mutatója.

Céljaink:

- A szabad játék, mint örömforrás erősítse a gyermekek pszichikumát, kreativitását, adjon hosszan tartó, zavartalan élményt, járuljon hozzá a kiegyensúlyozott, boldog óvodáskor megéléséhez.
- Gyermekeink számára legyen a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó, mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenység.
- SNI, külföldi gyermekek számára a szabad játék biztosítása legyen a szocializáció elsődleges színtere.

Feladataink:

- A szabad, elmélyült, önkéntes, spontán, folyamatos játéklehetőség biztosítása.
- A játék feltételrendszerének megteremtése, hely, idő, eszköz, megfelelő csoportlégkör, élményszerző lehetőségek, a gyermeki fantázia kibontakoztatását segítő eszközök, anyagok biztosítása.
- A társas kapcsolatokat fejlesztése: szeretet, barátság, empátia, tolerancia, szerepvállalás.
- A gyermekek számára az érzelmi biztonság megteremtése, a kérdezés, a beszélgetés, mozgásszabadság biztosítása.
- A szabad játékban biztosítani kell az óvodapedagógus utánozható mintáját, mely lehetővé teszi a gyermekek közötti játékkapcsolat kialakulását.
- Az óvodapedagógus a játék folyamatában bevonható társ, segítő, kezdeményező mintát kell, hogy mutasson.
- Az óvónői kreativitásra, tapasztalatra építve a játékeszközök folyamatos fejlesztése.
- Játéktevékenység megszervezését biztosítjuk mozgásos játéklehetőségekkel.
- Elősegítjük az SNI, külföldi gyermekek személyiségének differenciált fejlesztését játéktevékenységen keresztül, fejlettségtől függő, fokozódó komplexitású játékok megtanításával, megszerettetésével.

A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése, a fejlesztés várható eredménye:

- Megfelelő napirend kialakításával biztosítjuk a szabad játék túlsúlyának érvényesülését, hosszan tartó, zavartalan játékidőt és a gyermekek számára a fejlettségüknek megfelelő játékeszközöket, a megfelelő csoportlégkört.
- A gyermeki fantáziát segítő anyagok, eszközök, élményszerző lehetőségek álljanak a gyermekek rendelkezésére. A játékeszközök folyamatos bővítésére és fejlesztésére törekszünk.
- A szabad játékhoz megfelelő helyet, egyszerű, alakítható, gyermeki fantáziát kibontakoztató anyagokat, eszközöket, játékszereket biztosítunk, melyek lehetőséget adnak a különböző játékformákhoz: gyakorló játék, szimbolikus szerepjáték, barkácsolás, dramatizálás, bábozás, szabályjáték, konstruáló építőjáték, udvari játék.
- Az óvónő tudatos, irányító, segítő jelenléte mindig a játszóik igényeihez igazodik, Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.
- Az óvónő szituáció-érzékenysége segítse elő a különböző fejlettségű és képességű gyermekek együttjátzását, a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását. A játéktevékenységek, tevékenység központokban valósulnak meg.

A fejlődés várható eredménye:

- A tartalmas játék megvalósulása érdekében óvodáskor végére a gyermekek képesek a társakkal való együttjátzásra
- Játékukban dominál a szimbolikus szerepjáték
- Képesek a szabályok, normák elfogadására, betartására, önálló szabályozására
- Tiszteletben tartják egymás játékát
- Ismerik és alkalmazzák az udvarias magatartás formáit a játék során
- Az óvónő egész személyisége, kommunikációja modellértékű az együttjátzás során

9.2 Vers, mese, dramatikus játék

Céljaink:

- A könyv, az irodalom, a művészet iránti érdeklődés megalapozása
- A gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása:

- a meseélményekkel
- a versek zeneiségével
- a bábjáték és a dramatizálás eszközeivel
- A gyermek saját vers és mesealkotása annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés módja legyen
- Kiemelten cél az SNI, külföldi, különböző szociokulturális környezetből érkező gyermekek beszédfejlesztése a különböző fejlődési szakaszokban, kommunikációs helyzetekben

Feladataink:

- A felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása
- Az óvodás korú gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése az irodalom eszközeivel
- A gyermekek absztrakt gondolkodásának elősegítése
- Memória, intelligencia, kreativitás elősegítése, belső képvilág fejlesztése
- Népi értékek, hagyományok, klasszikus és kortárs irodalmi művek közvetítése
- Az irodalom szeretetének megalapozása, az olvasásra nevelés elindítása
- Mondókák, dúdoló, versek, ölbéli játékok ritmusával, mozdulatok, szavak egységével érzéki-érzelmi élmény adása

Tartalom:

- Mese, vers, mondóka, dúdoló, ölbéli játékok
- Klasszikus és kortárs irodalmi művek
- Könyvek, folyóiratok nézegetése
- Bábszínházi élmények nyújtása
- Irodalmi élmények reprodukálása
- Bábozás, dramatizálás
- Könyvtárlátogatás

A fejlődés várható eredménye, sikerkritérium:

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat, mondókákat
- Várják, igénylik a mesehallgatást
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak egymás és maguk szórakoztatására
- Megjegyznek mondókákat, verseket, meséket
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni és azt mozgásban, illetve képben megjeleníteni
- Figyelmesen végig tudják hallgatni óvónőiket, társaikat
- Bővül szókincsük, fejlődik kifejezőkészségük, kialakul az összefüggő beszéd
- Képesé válnak a valós és a mesevilág közötti elvonatkoztatásra
- Kialakul a könyv szeretete, óvása, megbecsülése
- Megismerkednek más népek irodalmi értékeivel, különös tekintettel a hozzánk járó külföldi gyermekek nemzetiségi kulturális hagyatékaira
- SNI gyermek örömmel hallgatja a mesét, szívesen ismételtet verseket, rigmusokat, mondókákat, önmagához képest fejlődik verbális és nonverbális kommunikációs képessége

A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése

- Megfelelő, érzelmi biztonságot nyújtó hely, amelynek hangulata magával ragadja a gyermekeket.
- Kezdeményezéskor mese-bevezető /pl.: gyertyagyújtás, mesepárna stb., amely az irodalmi élmény befogadására motiválja a gyermeket.
- Mindennapi irodalmi élmény biztosítása, heterogén csoportban kötetlen és kötött formában egyaránt.
- Az irodalmi anyag változatos repertoár, amelynek gerincét a magyar népmesekincs alkotja és bővül a világirodalom műveivel.
- Ölbéli mondókák, játékok, dúdoló, versek gyakori ismételtetése egyénileg és mikrocsoportban.
- Esztétikus és változatos eszközök biztosításával segítjük elő, hogy gyermekeink megjeleníthessék képileg vagy dramatikusan irodalmi élményeiket.

9.3 Ének-zene, énekes játék

Céljaink:

- A gyermek zenei anyanyelvének, zenei érdeklődésének, zenei ízlésének megalapozása, zenéhez kapcsolódó mozgások formálása
- Zenepedagógiai módszerek, ritmikus mozgás, tánc, ének nevelő hatásának érvényesítése
- Az éneklés, zenélés váljon részévé a mindennapi tevékenységnek, a felnőtt minta spontán utánzásával
- Az SNI, külföldi gyermekek komplex, egyéni ütemű személyiségfejlesztése a dallam, a ritmus, a mozgás és a beszéd összekapcsolásával

Feladataink:

- Az éneklés, zenélés megszerettetése
- Ünnepekhez, hagyományokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó szokások, dalok, zenék megismertetése, ápolása
- Más népek dalainak, zenéjének megismertetése, különös tekintettel a hozzánk járó külföldi gyermekek nemzetiségi kulturális értékeire
- Zenei képességek, ritmusérzék, éneklési készség, szabad improvizáció, mozgás, zenei ízlés, kreatív zenei kedv fejlesztése
- A környezet hangjainak megfigyelése, közös zenei élmények biztosítása, énekes játékok, közös zenélés az óvónő éneke, vokális és hangszeres zene segítségével

Tartalom:

- Életkori sajátosságoknak megfelelő zenei anyag választása
- Magyar népi énekes-, mozgásos játékok, néptánc, népi mondókák
- Magyar népszokások, hagyományok, jeles napok, ünnepek dalai, játécai, mondókái
- Más népek dalai, gyermekeknek írt műdalok, kortárs zenei művek
- Zenehallgatás: vokális és hangszeres zene, klasszikus, kortárs, nemzetiségi, etnikai kisebbség zenei műveinek felhasználása
- Ritmushangszerek megismerése, megszerettetése, használata
- Kiscsoportosoknak énekes-mozgásos játékok: „Csiri-biri torna”
- Hangszerkészítés (óvónő, gyermek, dajka)

Fejlődés várható eredménye, sikerkritérium:

- A gyermekek szívesen játszanak énekes játékokat, gátlások nélkül dalolnak
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat
- Dallamotívum alapján felismerik a dalokat, megkülönböztetik a zenei hangokat más zörejhangoktól
- Érzik és alkalmazzák az egyenletes lüktetést és a dalok, mondókák ritmusát
- Ismernek néhány hangszert és képesek a ritmushangszerek alkalmazására
- Törekednek a tiszta éneklésre, képesek hat hangterjedelmű dalok előadására
- Tudnak egyszerű tánclépéseket, ismernek néhány térforma alakítási lehetőséget
- Szívesen hallgatnak zenét
- Érzik a zene-mozgás-nyelv kreatív lehetőségeit
- SNI, külföldi gyermek szívesen, felszabadultan énekel, részt vesz körjátékban, örömmel használja az egyszerű hangszereket
- Fejlődik önbizalma, derűs, nyugodt

A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése:

- Nyugodt, kényelmes hely, meghitt légkör megteremtése.
- Eszközök, kellékek, hangszerek biztosítása motivációhoz, gyakorláshoz.
- Felkészülten, megfelelő hangmagasságban énekeljünk, hangszerjátékunkkal színesítsük a mindennapjainkat.
- Segítsük a gyermeket az önálló feladatmegoldásban, élményszerzésben, a felnőtt minta spontán utánzásával váljék mindennapi tevékenységgé az éneklés, zenélés.
- Vegyük figyelembe a gyermek fejlettségét, etnikai hovatartozását, ehhez mérten differenciáltan határozzuk meg a zenei fejlesztési feladatokat, pozitív megerősítéssel segítsük őket.
- Használjuk a zenepedagógiai módszereket, különös tekintettel a különleges bánásmódot igénylő, magatartászavarokkal küzdő, valamint SNI, külföldi gyermekek fejlesztésében /motorikus képességfejlesztés, kreativitás, önbizalom/.
- A csoport összetételét figyelembe véve, az adott alkalomra tervezett anyag alapján lehet:
 - Kezdeményezés az óvónő által
 - Gyermekek spontán szerveződésével
 - Kötött tevékenységként

9.4 Rajzolás, mintázás, kézimunka

Céljaink:

- Gyermeki igény felkeltése az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az élmények befogadására
- Vizuális tapasztalatok nyújtása, egyéni fejlettségnek, életkornak megfelelően
- Szépség iránti vonzódás, művészetek iránti érdeklődés felkeltése, az alkotás örömeinek megtapasztalása
- Ábrázolókézség, kézügyesség fejlesztése, tér-forma, színeképzetük gazdagítása
- SNI gyermekeknél az ábrázoló kedv felkeltése, technikák, eszközök megismertetése

Feladataink:

- Az ábrázoló tevékenység feltételeinek megteremtése (hely, idő, anyag, eszköz)
- Az egyéni fejlettség figyelembevétele, differenciált fejlesztés, tolerancia, empátia érvényesítése
- Az esztétikus környezetben igény kialakítása az alkotásra, az esztétikai élmények befogadására
- A gyermek ábrázolásbeli fejlődésének figyelemmel kísérése, a gyermekmunkák elemzése
- Gyermekek alkotásainak kiállítása a szülők számára is látható helyen
- Népművészeti elemek felhasználásával hagyományápolás, a környékbeli kézműves tevékenységek megismertetése
- A gyermekek megismertetése a vizuális technikákkal, eszközökkel, eljárásokkal
- Kézmozgásuk finomítása, grafomotoros képességek fejlesztése

Tartalom:

- Rajzolás
- Festés
- Mintázás
- Kézimunka
- Barkácsolás
- Díszítőmunka
- Képalakítás, képmozaik
- Építés
- Ismerkedés műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, eljárásokkal, esztétikus tárgyi környezettel

A fejlődés várható eredménye, sikerkritérium:

- Képzalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket
- Fejlődik képi, plasztikai, valamint térbeli komponáló képességük, gazdagodik fantáziaviláguk
- Örömmel, bátran, biztonságosan használják az ábrázolás eszközeit
- Élnek az alkotás, létrehozás lehetőségeivel
- Megismerik a népi díszítőművészet alapjait, elemeit
- Fokozott önállósággal alkalmazzák a megismert technikákat

A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése:

- A gyermek életkori sajátosságának és fejlettségének megfelelően az ábrázolótevékenységének megtervezése (téma, technika, milyen tapasztalatokra épül, stb.), a szükséges feltételek megteremtése (hely, idő, anyag, eszköz).
- A foglalkozások mindhárom korcsoportban kötetlenül egyéni és mikrocsoportos formában zajlanak.
- A témák megjelölésénél építünk a gyermek élményeire, tapasztalataira, fantáziájára, ötletgazdagságára.
- A technikákkal való ismerkedés során a fokozatosság elvét tartjuk szem előtt, biztosítjuk a változatos anyagok használatát, előtérbe helyezzük a természetes anyagokat.
- Az ábrázolás eszközei egész nap a gyermek rendelkezésére állnak, az alkotó tevékenység összefonódik a játékkal, konstruálással, más művészeti és egyéb tevékenységekkel.
- Elsősorban a tevékenység, másodsorban az elkészült mű a fontos, amely felhasználható játékeszközként is.

9.5 Mozgás

Céljaink:

- A gyermekek harmonikus, fegyelmezett nagy-, és finommozgásának kialakítása, fejlesztése, az egyéni sajátosságok, képességek figyelembevételével, az összerendezett mozgás elérése, prevenció
- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése az

óvodai nevelés minden napján

- Egészséges életmód kialakítása, erősítése testi-lelki harmónia érdekében

Feladataink:

- Tárgyi, személyi feltételek biztosítása változatos mozgásfejlesztő eszközökkel
- A társra figyelés, egészséges versenyszellem, természetes mozgások kialakítása, fejlesztése, ritmizálása
- Az összerendezett, fegyelmezett nagy-, és finommozgások kialakítása
- Testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése /erő, gyorsaság, ügyesség, állóképesség, egyensúlyérzék, testtartás/
- A térbeli, időbeli tájékozódó képesség fejlesztése
- A testséma, a szem-kéz-láb koordinációjának fejlesztése
- A lábstatikai, tartási rendellenességek megelőzése
- A gyermekek egyéni fejlettségéhez mérten az alapmozgások kialakítása, korrigálása, koordinációs zavarok csökkentése, a mozgás, a gondolkodás, érzékelés, észlelés együttes fejlesztése
- A szociális képességek fejlesztése, az együttműködés és a társas magatartás kialakítása

Tartalom:

- Mozgás szabad játékban
- Fejlesztés:
 - 2,5-3-4 éveseknél: természetes nagymozgások,
 - 4-5 éveseknél: szem-kéz, szem-láb koordináció, egyensúlyérzék,
 - 5-6-7 éveseknél: finommotorika, térpercepció, állóképesség, társra figyelés, versenyszellem
- Mozgás kötelező testnevelési foglalkozáson – szabadban, ill. tornaszobában szervezett tudatos mozgásfejlesztés
- Fejlesztés tartalma:
 - Rendgyakorlatok,
 - Természetes gyakorlatok
 - Láb- és tartásjavító gyakorlatok
 - Gimnasztika alapformájú gyakorlatok
 - Talajgyakorlatok
 - Szergyakorlatok
 - Játékok, páros gyakorlatok
- A gyermek speciális szükségleteit szem előtt tartva a mozgást szabad játékban,

A fejlődés várható eredménye, sikerkritérium:

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban
- Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékokban
- Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni
- Ismerik a vezényszavakat, tudnak a hallottak szerint cselekedni, egymásra figyelni
- Képesek sor- és köralkotásokra
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni
- Szeretnek futni és páros lábon szökdelni, kisebb akadályokat átugrani
- Egyensúlyoznak egy lábon, különböző szereken, emelt magasságban két lábon
- Tudnak labdát dobni, megfogni, gurítani, célózni, pattogatni, vezetni
- Bátran végeznek ugrásokat
- Tartásuk helyesebb, lábboltozatuk egészségesebb, összerendezett mozgásuk kialakul
- SNI gyermek mozgása harmonikusabbá, összerendezettebbé válik, természetes mozgáskedvét örömmel elégíti ki félelem és szorongás nélkül

A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése:

- Mozgás szabad játékban:
 - Célunk, hogy minden gyermek megtalálja fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb mozgáslehetőséget
 - Feladatunk mozgásra inspiráló, biztonságos környezet, hely, idő, eszközök biztosítása a nap folyamán, mozgásos tevékenységekre a csoportszobában és az udvaron egyaránt, valamint séták, kirándulások során kerül sor
 - Zene alkalmazása
- Kötelező testnevelés foglalkozás:
 - A testnevelés foglalkozások anyaga az atlétikai, torna, játék jellegű főgyakorlatokból tevődik össze, heti egy alkalommal.
 - A játékot, a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a testnevelésben.
 - A játék egy foglalkozáson belül sokszor megjelenik, a feladattól függően, hol, mint eszköz, hol, mint cél.
 - Az egyes foglalkozások megtervezésénél mindig figyelembe kell venni a csoport általános fejlettségét, a fejlődés ütemét, ennek ismeretében történjen a differenciált, egyénre szabott feladatadás, amely elősegíti, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek legmegfelelőbb mozgásos feladatokat.

- A testnevelés foglalkozásokon építünk a gyermek kíváncsiságára, versenyszellemére, játékosságára.
- Biztosítjuk a félelem- és szorongásmentes légkört, a balesetek elkerülése érdekében ügyelünk a szabályok betartására.
- A foglalkozások szervezésénél törekszünk arra, hogy a gyermekek a legkisebb várakozási idővel folyamatosan együtt mozogjanak.
- A speciális láb- és tartásjavító gyakorlatokat a testnevelés foglalkozás előkészítő részébe tudatosan és rendszeresen építjük be, ügyelve arra, hogy a testnevelés ne veszítse el eredeti funkcióját.
- Mindennapi testnevelés:
 - Az egészséges életmódot erősítő mozgásos tevékenységet teremben, vagy szabad levegőn az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára biztosítjuk
 - Kezdesi időpontját a szituációk adják, amelyek a gyermek mozgásigényének a fellendülését jelzik. E mozgásigény kielégítését mozgásos játékokkal, zenére történő célzott mozgással, illetve zenepedagógiai módszerek alkalmazásával végezzük
 - A játékokat céltudatosan a kötelező foglalkozáshoz és a korosztály számára legmegfelelőbb fejlesztési feladatokhoz igazítva válasszuk ki.

9.6 Külső világ tevékeny megismerése: környezet megismerése, matematika

A tevékenység célja:

- A természeti és épített környezet megismertetésével sokszínű tapasztalathoz juttatás, készségek, képességek alakítása.
- A természetet szerető, védő, emberi értékek, környezettudatos magatartás alakítása.
- A minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztalása.
- A matematikai érdeklődés felkeltése.
- A logikus gondolkodás megalapozása.
- Sajátos nevelési igényű gyermekeknél sokoldalú tapasztalás által elemi ismeretek alakítása, fejlesztése és rögzítése, egyéni fejlettségnek megfelelően.

Feladat:

- Az óvodáskorú gyermekeknek tervezhető hagyományos és helyi témák összeállítása, a környezetük értékeinek felfedezése és tudatos kapcsolása más nevelési területhez.
- Megismertetjük a szülőföldet, a hazai tájat, a helyi és más népek hagyományait, szokásait, tanulják meg ezek szeretetét, védelmét.
- Hangsúlyt fektetünk a családi és tárgyi kultúra megismerésére, ápolására, védelmére.
- Közös élményre épülő, közös tevékenységek biztosítása.
- Természettudatos gondolkodás megalapozása.
- A gyermek önálló véleményalkotásának, döntési képességének fejlesztése a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

9.6.1 Környezet megismerése**Céljaink:**

- A gyermek életkorának és egyéni fejlettségének megfelelően minél több mozgásos és érzékszervi tapasztalat nyújtása az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetükből
- Az egyetemes, nemzeti, a helyi és külföldi kultúra értékeinek, hagyományainak közvetítése, a kulturált élet szokásainak, a társadalmilag elfogadott viselkedési normák, a helyes érzelmi és erkölcsi viszonyok alapjainak megismertetése
- A természet szépségeinek, értékeinek megszerettetése, a környezetvédelem fontosságának tudatosítása, a környezettudatos magatartás kialakítása

Feladataink:

- A világ megismerése iránti érdeklődés felkeltése közvetlen tapasztalatszerzéssel
- A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára alapozott tevékenykedtetés
- A gyermek spontán és irányítottan szerzett tapasztalatainak feldolgozása, rendszerezése, értelmi képességeinek fejlesztése
- A tapasztalat és ismeretszerzés lehetőségeinek biztosítása /érzelemgazdag légkör, alkalom, idő, hely, eszköz/
- A gyermeki önállóság, döntési képesség, véleményalkotás tiszteletben tartása, elősegítése
- Ismeretek nyújtása komplex módon, játékos formában problémahelyzetek teremtetésével, amely válaszkeresésre ösztönöz és sikerélményt biztosít
- A viselkedéskultúra és egészségünk védelmével kapcsolatos szokások, szabályok

megalapozása

- Hagyományok megismertetése, ápolása
- Környezet szeretetére, védelmére nevelés

Tartalom:

- Természeti környezetünk témái:
 - évszakok, napszakok, őszelemek
 - időjárás
 - növények
 - állatok, élősarok
 - színek
 - természetvédelmi teendők
 - testünk
 - érzékszervek
- Társadalmi környezetünk témái:
 - óvodások lettünk
 - ahogy növekszünk
 - család
 - az óvoda és környezete
 - közlekedés
 - emberi környezet
 - az emberek munkája, foglalkozások, eszközök
 - élősarok gondozása
 - tűzvédelem
 - egészséges életmód
 - egészségvédelem
 - ünnepek, hagyományok, néphagyományok, jeles napok

9.6.2 Matematikai tartalmú ismeretek

Céljaink:

- A gyermekek a közvetlen környezetükben végzett tevékenységek során aktív cselekvőként sajátítsák el a matematikai ismereteket
- A környezet megismerése közben a gyermekek matematikai tapasztalatainak elősegítése, a mindennapi életben szerzett ismeretek tudatos rendszerezése
- A divergens és konvergens gondolkodás kialakítása

Feladataink:

- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése
- A gyermek környezetének mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztalása, alkalmazása játékos formában
- Elemi ok-okozati összefüggések felismertetése
- Logikus gondolkodás megalapozása, fejlesztése
- Tudatos, tervszerű, differenciált, egyénre szabott fejlesztés

Tartalom:

- Halmazok:
 - Összehasonlítás tulajdonságok alapján
 - Összehasonlítás becsléssel, párosítással
 - Számosság megállapítása (tőszámok)
 - Képzések (ítéletek)
 - Bontások részhalmazra
 - Elemek csoportosítása tulajdonságok szerint
 - Egyesítés
 - Tulajdonságaik változtatása
- Relációk:
 - Mennyiségek összehasonlítása becsléssel, méréssel
 - Kisebb, nagyobb, ugyanakkora
 - Több, kevesebb, ugyanannyi, semennyi
 - Magasabb, rövidebb, ugyanolyan magas
 - Hosszabb, rövidebb, ugyanolyan hosszú
 - Szélesebb, keskenyebb, ugyanolyan széles
 - Nehezebb, könnyebb, ugyanolyan nehéz
 - Előtte, mellette, jobbra, balra
 - Mögött, fölött, alatt, között
 - Elemek rendezése, sorszámnév, sorozatok
- Geometria:
 - Kör, gömb, kocka, négyzet, téglatest, téglalap
 - A „Logika játék” alkalmazása
 - Térbeli építmények
 - Hosszúság mérése különböző egységekkel
- A tervezett és spontán szerzett matematikai tapasztalatok egymástól elválaszthatatlan,

A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése:

- A külső világ megismerését – amelybe beletartozik a matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése – óvodai nevelésünk egészében érvényesülő folyamatként kezeljük.
- Tudatos, tervszerű szervezéssel biztosítjuk a gyermek környezetével kapcsolatos gazdag tevékenységrendszert, ezáltal segítjük a gyermekeket a biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz, (alkalom, idő, hely, eszköz).
- Lehetőség szerint az ismeretek nyújtása szabadban, természetes környezetben történjen.
- Lehetőséget biztosítunk spontán és játékos tapasztalatszerzésre, alkalmi és folyamatos megfigyelésekre (kísérletek).
- Életkori sajátosságuknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően alkalmazzuk a természettudományos kifejezéseket, amelyek először passzív szókincsé válnak, majd beépülnek beszédükbe.
- Tapasztalatok szerzését irányítottan végezzük az egyéni sajátosságokat figyelembe véve.
- A tevékenységeket változatos formában egyéni, páros, mikrocsoportos szervezéssel, megfelelő hely, idő, eszköz, anyag segítségével biztosítjuk.
- SNI, külföldi gyermekeknél kiemelt jelentőségű a már elsajátított ismeretek, jártasságok, készségek állandó gyakorlása, illetve az új ismeretekbe való beépítése. Legfontosabb az elvonatkoztatás, általánosítási folyamat segítése játékban és a szociális folyamatokban.

A fejlődés várható eredménye – sikerkritérium:

- Tudja, hol lakik, mi a pontos lakcíme, ismeri a szülei foglalkozását, óvodája nevét.
- Különbséget tud tenni az évszakok között.
- Ismeri a növény- és állatvilág gyűjtőfogalmához tartozó pár növényt és állatot.
- Ismeri a közvetlen környezetében található növényeket, állatokat, illetve a növénygondozás és állatgondozás egyszerűbb feladatait, szívesen ápolja a növényeket, gondozza az állatokat.
- Ismeri és betartja az elemi közlekedési szabályokat, felismeri a közlekedési eszközöket.
- Részt vesz az elemi természetvédelmi tevékenységekben, kialakulóban vannak azok a

magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

- Szívesen vesz részt kiránduláson, sétákon, kiállításon, rendezvényen.
- Képes rácsodálkozni a természet szépségeire, ok-okozati összefüggések meglátására.
- Logikus gondolkodása életkorának megfelel, problémamegoldó készsége jó.
- Számfogalma 10-es számkörben mozog.
- Képes halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni.
- Helyesen értelmezi és használja az összehasonlítás megítélésének fogalmát: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb...
- Ismeri az irányokat, és helyesen értelmezi feladatvégzése során: jobbra-balra, előre-hátra, lent-fent...
- Helyesen használja a névutókat.
- Felismeri a sorba rendezés logikáját, azt képes jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.
- Az alapvető formákat felismeri, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Képes részekből az egészet kirakni.
- Ismeri az alapvető mértani testeket, azokat képes felismerni és megnevezni (kocka, gömb, téglatest).
- Van tapasztalata a tükörképről, szimmetriáról.
- Azonosságokat, különbözőségeket képes felismerni és megfogalmazni.
- SNI gyermek az elemi ok-okozati összefüggéseket felismeri, sokrétű tapasztalatot szerez közvetlen környezetéből, abban tájékozódni tud. Megismeri a környezet tárgyait, tulajdonságait, rövid ideig feladathelyzetben tud maradni. Ismeri az alapvető viselkedési szokásokat, tud köszönni, kérni, elemi szabályokhoz alkalmazkodni.

9.7 Munka jellegű tevékenységek

Céljaink:

- A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, képességek tulajdonságok kialakítása, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermek közösségi kapcsolatait, kötelességteljesítését
- Saját és mások munkájának elismerésére nevelés
- A munka jellegű játékos tevékenység legyen örömforrás, amely sikerélményt biztosít
- SNI gyermekek önállóságának fejlesztése a fiziológiai és az értelmi fejlettséget figyelembe véve

- A munka során környezettudatos magatartás, környezetvédelemre való nevelés

Feladataink:

- A gyermek életkorának megfelelően a belső igény és a pozitív hozzáállás kialakítása, a cselekvő tapasztalás biztosítása
- A munkatevékenység játékos jellegének fenntartása és folyamatos lehetőségek biztosítása
- A munka megbecsülésére, valamint a saját és mások elismerésére nevelés
 - Pozitív megerősítés
 - Mintaadás (óvónő, dajka)
 - Differenciált értékelés
 - Munkavégzéshez szükséges eszközök biztosítása
- Óvodapedagógus-gyermek tudatos együttműködésének biztosítása, konkrét, reális feladatokkal, amely által a gyermek magához mérten fejlődik

Tartalom:

- Önkiszolgálás
- Naposság
- A gyermek saját személyével kapcsolatos munkák (testápolás, öltözködés, étkezés, környezetének rendben tartása)
- A csoport érdekében végzett munkák, élősarok gondozás
- Apróbb megbízatások teljesítése

A fejlődés várható eredménye, sikerkritérium:

- Munkavégzés közben fejlődik személyisége, alakul a munkához szükséges attitűdje, képességei, készségei, tulajdonságai
- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni
- Örülnek, ha kötelességüket teljesítették
- Önállóan, igényesen végzik a munkát
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére
- Szívesen közreműködnek növények és állatok gondozásában
- Ismerik a szerszámok és munkaeszközök használatát és tárolási helyét
- Bizalommal fordulnak segítségért egymáshoz és az óvoda dolgozóihoz

A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése:

- A munkatevékenységet játéktevékenységből indítjuk, példamutatással, amelyben

fontos szerepet kap az óvodapedagógus, a dajka és a fenntartó

- Korosztályonkénti szokás- és szabályrendszer felállítása, következetes betartása.
- Az önálló munkavégzés lehetőségeinek megteremtése, a különböző munkafajták fokozatos bevezetése.
- A munka állandóságának és folyamatosságának biztosítása.
- Derűs légkör, megfelelő hely, idő biztosítása.
- A gyermeki önkéntesség, nyitottság, megismerési vágy, aktivitás, érdeklődés tudatos felhasználása, különös tekintettel az SNI, külföldi gyerekekre.
- Meleg attitűdű, pozitív megerősítés, konkrét, reális, differenciált értékelés, sikerélmény biztosítása minden gyermek számára.
- A gyermek egyéniségének, munkatempójának figyelembevétele.
- A gyermeki munkatevékenységgel összefüggő, megfelelő minőségű, mennyiségű, balesetmentes, motiváló eszközök biztosítása.

9.8 A tevékenységben megvalósuló tanulás

Céljaink:

- Szabad játék és a tanulás teljes összekapcsolása
- Kompetens gyermek nevelése, aki képes az élethosszig tartó tanulásra
- Az alap kultúrtechnikák elsajátításához szükséges készségek, képességek fejlesztése
- Az ismeretek adekvát alkalmazására, felhasználására felkészítés, a gyermek kompetenciáinak alakítása
- Az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének segítése
- Játéktevékenységeken belüli spontán, illetve irányított tanítás-tanulás
- Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása
- Élménybe ágyazott tapasztalatszerzés tudatos irányítása, amely minden esetben komplex jellegű
- Sajátos nevelési igényű gyermekek meglévő képességeinek továbbfejlődése, új ismeretek, készségek elsajátíttatása

Feladataink:

- Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének és feltételeinek biztosítása
- Gyakorlati problémamegoldásra ösztönző helyzetek megteremtése, amelyben megvalósul a tapasztalatszerzés, a gondolkodás örömeivel

- Megismerő képességek fejlesztése
- Képszerű szemléletes gondolkodás kialakulásának elősegítése
- A felfedezés, kutatás lehetőségének biztosítása
- Kreativitásuk erősítése
- Tudatos tervezőmunka
- Az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembevétele a tevékenység felkínálása során
- Személyre szabottan, pozitív értékeléssel segíteni a gyermek személyiségének kibontakoztatását
- Utánzásos minta és modellkövetés (szituáció-érzékeny óvónői, dajkai magatartás fenntartása), viselkedés, magatartás, tanulás (szokásainak) kialakítása
- Sajátos nevelési igényű gyermekek tevékenységben érvényesülő pszichikus, motoros tanulási folyamatok biztosítása, speciális szakemberek bevonása

A fejlődés várható eredménye, sikerkritérium:

- A gyermek önállóan tud konkrét, elemi, ismert jelenségek esetében következtetni
- Kialakult a korának megfelelő feladattudata reális énképe, figyelemkoncentrációja
- Cselekvésekben ágyazva szerzi ismereteit
- Önálló megfigyeléseket, kutatásokat végez, problémahelyzetek megoldására törekszik
- Felfedez konkrét összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat
- Több megoldásra törekszik, kreatív
- Gondolatait képes érthetően szavakba, mondatokba formálni, érdeklődő, bátran kérdez
- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségleteinek kielégítését
- Képes fokozatosan kialakuló együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőttel, gyermektársaival
- Kialakul az iskolakezdéshez szükséges testi, lelki, szociális érettség
- Minden gyermek képességének megfelelő iskolatípusba kerül

Tartalom:

- Spontán játékos tapasztalatszerzés
- Cselekvéses tanulás
- Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- Irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, kutatás, felfedezés
- Gyakorlati problémamegoldás

Megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése:

- Szituáció-érzékeny, inkluzív óvónői magatartás – a sajátos bánásmód, az esélyteremtés és a differenciálás lehetősége minden gyermeknek jár.
- Biztosítjuk a lehetőséget a gyermekeknek, hogy részt vehessenek a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékban, tevékenységekben, és az ehhez szükséges feltételeket, a környező világ változatos anyagait, eszközeit.
- Programunkban az egyes tevékenységi területek cél- és feladatrendszere külön fejezetben található. A napi gyakorlatban nem határolódik el egymástól, mert komplex tevékenységek formájában történik a témakörök feldolgozása, a gyermeki kompetencia fejlesztése, naponta más-más tevékenységi terület kiemelésével.
- A gyermekek egyéni fejlődési ütemének figyelemmel kísérésére legalkalmasabbnak tartjuk az egyéni, páros és mikrocsoportos tanulást, egy-egy témakör sokoldalú folyamatos feldolgozását, amelyet az óvónők heti váltása tesz lehetővé.
- A nap folyamán biztosítjuk a gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségét.
- Problémamegoldásra ösztönző helyzetek teremtésére törekszünk, szituáció-érzékeny óvónői magatartás megvalósulásával. Megfelelő személyi és tárgyi eszközöket biztosítunk.
- Mozgásfejlesztés minden csoportban, heti egy alkalommal valósul meg. A kötött foglalkozáson is lehetőséget biztosítunk a differenciálásra, az egyéni fejlődési ütem figyelembevételére. A gyermek, ha igényli, a foglalkozás befejezése előtt kiléphet a tevékenységből.
- a tevékenységekben megvalósuló tanulás megszervezésének módja:
 - A gyermekek kezdeményezéséhez alkalmazkodik az óvónő /szituáció-érzékeny óvónői magatartás/.
 - Az óvónő kezdeményezésébe kapcsolódnak a gyerekek.
 - A csoport összetételének megfelelő differenciált tervezés és ennek megvalósítása.
 - Az egész csoporttal induló foglalkozásokon az eltérő korosztályok egymás mellett, differenciált időintervallumban és feladatadással hajtják végre a feladatokat.
 - A cselekvéses tanulás megszervezését meghatározza a gyermekek fejlettségi összetétele. Változó szervezést igényel, ha a kicsik, illetve a nagyok vannak többségben, vagy ha SNI gyermek van a csoportban.
 - A tanulási módok alkalmazása egyetlen csoporton belül is változik mindig a célnak és a helyzetnek alárendelve.

10 ESÉLYEGYENLŐSÉG BIZTOSÍTÁSA

10.1 Integrált nevelés

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, fejlesztése

Az elmúlt években Magyarországon felerősödött egy olyan nevelési szocializációs folyamat, amelynek a kulcsszava az **integráció**. Az integrációt tekintve, fontos megkülönböztetni két nagy csoportot. A szociálisan **hátrányos helyzetű gyermekek** csoportját, akik esetében a közoktatási intézmény feladata a gyermekek szociális helyzetéből, fejlettségéből eredő hátrányok ellensúlyozása, a gyermekek számára esélyegyenlőség biztosítása (1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 6. § (2a)).

A másik nagy csoport a **sajátos nevelési igényű gyermekek** csoportja. Ebben az esetben az integráció az SNI gyermekek, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek és a kiemelten tehetséges gyermekek társaikkal való együttnevelését jelenti. (2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 4. § 13.)

A Köznevelési törvény 4.§ 25. pontja meghatározza a *sajátos nevelési igény fogalmát* is: „sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd”

Óvodánkban sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése nappali munkarend szerint történik, mely során enyhe értelmi fogyatékos és pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekeket látunk el. Maximális ellátotti létszám: 3 fő.

Céljaink:

- A sajátos nevelési igényű gyermek önmagához viszonyított fejlődésének biztosítása ép gyermekcsoport közösségében, pozitív ráhatásokra építve.
- Az ép gyermekek esetében: az ember, mint érték megtapasztalása, a „mással” szembeni tolerancia és segítő szándék belsővé tétele.
- A speciális nevelési szükségletekhez, életkori sajátosságokhoz igazodó segítség adása annak érdekében, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek az átlagos képességű gyermekekhez minél jobban közelítő személyiséggé váljanak.

A sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenységek:

- Befogadó, másságot elfogadó környezet biztosítása gyógypedagógus bevonásával
- A nem fogyatékos gyermekekkel történő együttnevelés
- Elősegíteni a kortárs csoportban a spontán tanulást
- A fokozott érzelmi igények kielégítése
- A kommunikáció és az érzelmek megfelelő kifejezésének fejlesztése közös élményekkel, tapasztalatokkal, viselkedési mintákkal
- A sérülés mértékétől függő alkalmazkodó képesség, akarat erő, önállóság, együttműködő készség kialakítása.
- A szokásostól eltérő fejlesztő eljárások alkalmazása
- A képességek egyenetlenségéhez igazodó, sérülés-specifikus egyéni fejlesztés, különös tekintettel a kompenzációra
- Az értelmi képességek korrekciója az egész személyiség fejlődése érdekében
- Egyéni fejlesztési terv kidolgozása a vizsgálati eredmény alapján
- A sajátos nevelési igényű gyermekeknél a jobb teljesítményt mutató területek felismerése, gondozása, megerősítése a harmonikus pszichés fejlődés érdekében
- Kapcsolattartás és együttműködés a szülőkkel, pedagógusokkal, szakszolgálattal

A megvalósulás folyamata:

- A sikeres integráció feltételei közé tartozik a pedagógusok, szülők, óvodai dolgozók attitűd váltása, innovatív szemléletmódjának kialakítása.
- Amennyiben valamelyik félben nincs meg a befogadás, együttműködés szándéka, akkor nem beszélhetünk sikeres integrációról.
- Óvodánkban egy gyógypedagógus és egy logopédus foglalkozik a sajátos nevelési igényű gyermekekkel.

A gyógypedagógus feladatai:

- A rehabilitációs/rehabilitációs foglalkozások megtartása, ezekről az egyéni fejlődési lap vezetése
- Fejlesztési terv készítése a fogadó pedagógussal, az adott intézményben dolgozó gyógypedagógussal, fejlesztő pedagógussal együttműködve
- Rendszeres konzultáció, módszertani segítségnyújtás az SNI gyermek pedagógusainak

Az óvoda feladatai:

- A fejlesztési tervben szereplő és a gyógypedagógus által javasolt módszertani eljárások, feladatok megvalósítása
- A gyógypedagógussal való folyamatos együttműködés

Minden egyéb tevékenység normál óvodai foglalkozások keretében történik. A hangsúly az együttes tevékenységen, közös játékon, kölcsönös kommunikáción van.

A nevelés hatására fejlődik a gyermekek alkalmazkodó képessége, akaratereje, önállósága, együttműködési készsége. A sikerkritérium minden esetben a gyermek beilleszkedése, önmagához képest való fejlődése.

Az eredményes integráció egyik legfontosabb eleme a kis létszámú csoport. Az integrációt csak megfelelő csoportlétszám mellett lehet felvállalni.

A sikeres fejlesztés érdekében fontosnak tartjuk a szakmai kapcsolatok kiépítését, amelyek egyrészt segítenek a pontos, differenciált diagnózis felállításában, másrészt bővítik a terápiás lehetőségek körét, a sérülés jellegének megfelelően.

Az integrált neveléshez szükségesek az alapvető tárgyi eszközök.

A gyógypedagógus feladata a sérülés-specifikus tárgyi eszközök biztosítása, valamint javaslattétel az óvoda pedagógusainak a speciális eszközök beszerzésére.

10.2 A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés-specifikus fejlesztésének céljai és feladatai

Sérülés típusa	Célunk	Feladatunk
Enyhe értelmi fogyatékos	A kognitív funkciók fejlesztése egyénre szabottan, amely által közelítsen az életkori átlaghoz	Az értelmi képességek fejlesztése a Szakértői Bizottság véleménye alapján egyénileg és csoporton belül
Pszichés fejlődési zavar	A pszichés fejlődési zavart okozó funkciók egyénre szabott fejlesztése, amely által közelítsen az életkori átlaghoz	A pszichés fejlődési zavart okozó képességek fejlesztése a Szakértői Bizottság véleménye alapján egyénileg és csoporton belül. Az egyenetlen képességprofil közelítése az átlaghoz. Intenzív, jól strukturált és a meglévő töredékkészségek használata az egyéni motiváció megteremtése, speciális módszerek alkalmazása.
Amennyiben a gyermek sérülése specifikus, az egyéni fejlesztést gyógypedagógus terapeuta végzi. Az általuk elkészített fejlesztési terv alapján tesznek javaslatot az óvodapedagógusoknak a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakításra és fejlesztésre.		

10.3 Külföldi gyermekek integrált nevelése, differenciált fejlesztése

Célunk: Teljes körű óvodai nevelés biztosítása

Feladataink:

- Ingergazdag, érzelmi biztonságot nyújtó környezet megteremtése
- Kapcsolatfelvétel a családokkal, a szociokulturális háttér megismerése
- A szülők nevelő-partnerként való elfogadása
- Az intézményekkel szemben felmerült szülői igények felmérése
- A külföldi gyermekek közösségbe való beilleszkedésének elősegítése
- Másság elfogadtatása a szülőkkel, dolgozókkal
- A fejlesztés, felzárkóztatás feltételeinek megteremtése

Tartalom:

- Szülőkkel partneri viszony kialakítása és fenntartása
- A gyermekek egyéni képességeinek felmérése
- Egyéni fejlesztési terv készítése

A fejlődés várható eredményei, sikerkritérium:

- külföldi gyermek a szokások, szabályok, normák elsajátítása által a közösség egyenrangú tagjává válik
- értelmi, érzelmi, mentális és szociális érettsége korosztályának megfelelő
- Hiányzás csökkenése, iskolakezdés megfelelő időben
- Iskolaérettség elérése

A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése:

- A gyermekek óvodába érkezése idején érzelmi biztonság megteremtése, az új óvodai környezet megismerése.
- A gyermekek beilleszkedési nehézségének, szorongásának feloldása.
- Könyv- és információhiány miatt fogalomalkotásuk fejlesztése, a beilleszkedési kudarcok csökkenése.
- A gyermekek önkifejezésének fejlesztése játékon, bábjátékon, mesén, kreatív tevékenységen keresztül.
- Alkalmazkodó-készség növelése /énekes játékok, népi játékok, néptánc/.
- Az iskolakezdéshez szükséges képességek (pl.: figyelem, kitartás, ritmusérzék)

fejlesztése.

10.4 A kiemelkedő képességű gyermekekkel való egyéni foglalkozás

Célunk: A tehetségigéretes gyermek felismerése, továbbfejlesztése

Feladataink:

- Megfelelő környezeti feltételek megteremtése, derűs, nyugodt, inkluzív óvodai légkör biztosítása
- A fejlődés feltételeinek biztosítása (eszköz, anyag, hely, idő), speciális szükségletek kielégítése
- Biztatás, támogatás, tevékenységek biztosítása
- Intellektusuk és kreativitásuk ösztönzése, különbözőségek elfogadása
- A tehetség és megjelenési formájának felismerése:
 - Intellektuális képességekben (szókincs, emlékezet, gondolkodás, kreativitás)
 - Speciális képességekben (zenei, ábrázoló, matematikai, pszichomotoros, szociális)
 - Viselkedés jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység)
- A szülő segítése gyermeke nevelésében

Megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése:

- Differenciált feladatátadással egyéni, páros és mikrocsoportos foglalkoztatási formában az egyéni képességek fejlesztése.
- Kiemelkedő képességű gyermekek számára fejlesztési terv készítése, a tehetséges gyermek átlag feletti képességének megerősítése, a fejlesztési eredmények rendszeres értékelése.
- Pozitív értékeléssel (óvodapedagógus, gyermek, szülő) sikerélmény biztosítása.

A fejlődés várható eredményei, sikerkritérium:

- A gyermek igényli kiemelkedő képességeinek fejlesztését, azt örömmel éli meg, belső motivációja a fejlődés.
- Megtalálja kiemelkedő képességének megfelelő tevékenységet.
- Képes önálló, látványos és színvonalas produktumok létrehozására.

10.5 Gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Céljainkat, feladatainkat az 1997. évi XXXI. tv. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (Gyvt.), valamint az 2011. évi CXCV. tv. a nemzeti köznevelésről, 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról, valamint 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról alapján határoztuk meg.

Céljaink:

- A családi környezetben bármely okból fejlődésében akadályozott, sajátos nevelési igényű gyermekek védelme, nevelése.
- A kiemelkedő képességű gyermekek nevelése, tehetséggondozása.
- Gyermekközpontúság, gyermeki jogok – mint alapérték – érvényesülésének, az egyenlő hozzáférés lehetőségének biztosítása.
- Integráció.
- A gyermeket, mint fejlődő személyiséget gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

Feladataink:

- Általános feladataink:
 - Az intézménybe járó gyermekek problémáinak felismerése, kezelése, esetek feldolgozása
 - Olyan óvodai nevelés biztosítása, amely a gyermekek számára lehetővé teszi az egyenlő hozzáférést, segíti az előítéletek megszüntetését.
- Konkrét feladataink:
 - Prevenációs feladatok:

Gyermeeki jogok érvényesülésének biztosítása intézményen belül és családban, szükség esetén javaslat, óvó-védő intézkedésre.

A család szociokulturális hátterének megismerése.

- Prevenációs és korrekciós feladatok:

A problémával küzdő gyermekek esetében az okok felismerése szükség szerint szakemberek bevonása.

A tanköteles korú gyermekek óvodába járásának figyelemmel kísérése, szükség esetén jelzések megtétele.

- Óvó – védő feladataink:

Szociális szolgáltatások megszervezése, ellenőrzése.

Egészségügyi szűrővizsgálatok megszervezése, előkészítése.

- Balesetvédelmi feladatok:

Baleset-megelőzés teendői.

- Korrektív feladatok:

Felzárkóztatás érdekében fejlesztési feladatok meghatározása, fejlesztési terv alapján, egyéni fejlesztés, egyéni bánásmód szerint.

Szülőkkel megfelelő partnerkapcsolat kialakítása, szükség esetén tanácsadás.

- Speciális feladat:

Partnerkapcsolat kiépítése, fenntartása gyermekvédelmi szervezetekkel, személyekkel.

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrációjának elősegítése.

Kiemelkedő képességű gyermek nevelése (tehetséggondozás).

Baleset-megelőzés feladatai, pedagógiai tevékenység tartalma:

- A gyermekek részére az egészségük, testi épségük megőrzéséhez szükséges ismeretek átadása, magatartási szabályok tisztázása, balesetek elkerülésének megelőzése.
- Gyermekebalesetek esetén a szükséges intézkedések megtétele, felelősök kijelölése.
- Kirándulások előtt szülők beleegyezésének kikérése, aláírással hitelesítve.
- Mozgáshoz használt eszközök, játékszerek és más tárgyak állapotának folyamatos ellenőrzése.
- Veszélykerülő magatartási formák, technikák megtanítása a gyermekeknek (szülők bevonásával).

Óvodaigazgató gyermekvédelmi feladatai:

- Törvényi előírások figyelemmel kísérése és betartása, az érvényesülésének biztosítása.
- Óvó-védő intézkedések meghatározása, személyi felelősség kérdésének rögzítése a Házirendben, SZMSZ-ben.
- Évenkénti egészségügyi vizsgálatok megszervezése.
- Egészséges életmód biztosítása érdekében az étkeztetés körülményeinek, minőségének, mennyiségének ellenőrzése.
- Gyermekekkel kapcsolatos adatok: nyilvántartás vezetése, házirend, adatvédelem készítése.
- Szülők tájékoztatása az elérhetőségről, annak módjáról, segítő szervek nevééről.

- Kapcsolattartás a Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal, valamint egyéb segítőkkel.
- Gyermekvédelmi tevékenység összehangolása óvodán belül az óvónők között, segítségadás, tájékoztatás.
- Nyilvántartás vezetése veszélyeztetett gyermekekről és a megtett intézkedésekről.
- Szükség szerint jelzés a Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnak

Az óvodapedagógus kiemelt feladatai:

- Családlátogatások elvégzése, környezettanulmány készítése indokolt esetben.
- Fejlesztés feladatai: Fejlesztési terv alapján: a fejlesztési területek figyelembevételével egyéni fejlesztés, differenciálás: szociális érés elősegítése, kognitív képességek fejlesztése.
- Megelőzési feladatok: Balesetek elkerülése érdekében magatartási szabályok elsajátíttatása, megfelelő ismeretek nyújtása – csoportnaplóban való rögzítése.

11 ÜNNEPEK, ÜNNEPÉLYEK, JELES NAPOK, HAGYOMÁNYOK

Céljaink:

- Az ünnepek, ünnepélyek, jeles napok, hagyományok emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból, mint külsőségében, mint belső tartalomban.
- A nevelőmunka hatékonyságának növelése, közös élmények nyújtása.

Feladataink:

- A szülőföldhöz való kötődés megalapozása. Ünnepek, ünnepélyek, hagyományok és jeles napok értékeinek megóvása, méltó ünneplésének megszervezése csoportszinten, óvodaszinten, különös tekintettel az, SNI és a külföldi gyermekek személyiségére, sérülés-specifikumára, szociális képességeire, szükségleteire. Hangulati előkészítés.

A megvalósulás folyamata:

- Mikulás: Ünnepvárás, készülődés, élménynyújtás
- Karácsony: Ajándékkészítés, adventi hangulat megteremtése, sütés, adventi koszorú készítése, karácsonyfa állítása, betlehemi játékok, ajándékozás
- Farsang: Teremdíszítés, beöltözés, versenyjátékok, tánc, farsangi lakoma
- Húsvét: Tojásfestés, hagyományok felelevenítése
- Anyák napja: Ajándékkészítés, ajándékozás, vers, ének, köszöntő, meghitt légkör
- Évzáró, ballagás: A nevelési év során tanultakból műsor bemutatása, iskolába készülők elbúcsúzása
- Természettel összefüggő ünnepek, népszokások, jeles napok megtartása
- Nemzeti ünnepeinkről való megemlékezés
- Népi hagyományörzés

Példaértékű minta nyújtása az óvodában dolgozó felnőttek részéről.

Az SNI gyermek számára rendkívül fontos a közös élmény megtapasztalása ép társaival. Személyiségétől és sérülés-specifikumától függ, mennyire képes azonosulni a különleges helyzettel, abban hogy érzi magát, mennyire tudja elfogadni a szervezés szabályait. Minden esetben az óvónő felelőssége, hogy a különbözőségeket a gyermekeknél megfelelő empátiával és toleranciával kezelje a közös programokon.

A fejlődés várható eredménye – sikerkritérium:

- A gyermekek aktívan részt vesznek az óvodai élet mindennapjaiban.
- Létrejön a szülőföldhöz való pozitív kötődés, hazaszeretet és más nemzetek kultúrájának elfogadása.
- Ragaszkodnak egymáshoz, kortárs kapcsolataik fejlődnek.
- A csoportban, óvodában dolgozó felnőtteknek kinyilvánítják érzelmeiket.
- Megalapozódik szokás- és normarendszerük, bíznak saját képességeikben.
- Örülnek az ünnepeknek, az ajándékozás örömeinek, aktívan részt vesznek az előkészületekben, öltözetükkel megtisztelik egymást és az ünnepet.
- Kialakul az ünnepekhez szükséges megfelelő magatartásforma.
- A jó hangulatú, közös örömet jelentő ünnepek, hagyományok, jeles napok megtartása erősíti a gyermekben, felnőttben az összetartozás érzését, jó közösséggé kovácsolja a csoportot, az egész óvodát.
- Egyéni és közösségi tulajdonságok alakulnak ki.
- Megismerik a legfontosabb jeles napjainkat, népi hagyományainkat.
- SNI gyermek, érdeklődéssel, örömmel vesz részt az ünnepeken, számára teljesíthető szerepet vállal és sikerélményhez jut. A szülők elégedettek, büszkék gyermekeikre.

Tartalom:

- Óvodán belüli zárt ünnepek: Mikulás, Március 15., farsang, húsvét
- Nyílt ünnepek: Márton-napi lámpás ünnepség, karácsony, anyák-napi köszöntés, évzáró-ballagás
- Hagyományok, jeles napok: születésnapok, nyílt napok, A víz világnapja, A Föld napja, zene világnapja, A Magyar Népmese Napja

12 AZ ÓVODA SZOLGÁLTATÁSAI

Céljaink:

- A gyermekek életkori sajátosságainak, fejlettségi szintjének megfelelően a szülők igényeinek kielégítése
- A gyermekek intenzív fejlesztése külön foglalkozásokon

Feladataink:

- A foglalkozások zökkenőmentes megszervezése
- Személyi felügyelet, szakember biztosítása

Tartalom:

- Nevelési időn belül: ingyenes kirándulások szervezése, egyéni és mikrocsoportos fejlesztés, logopédia
- Nevelési időn túl: hitoktatás, báb- és mese színház, alapozó torna

13 A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

Rajzolás, mintázás, kézimunka eszközei:

ceruza, filc, kréta, zsírkréta, hegyező, radír, olló, ragasztó, ragasztópisztoly, patron, tűzőgép, lyukasztó, gyurma, alátét, agyag, nyomda, tinta, vízfesték, tempera, akrilfesték, textilfesték, ecset, pohár, festőköpeny, fénymásoló papír, rajzlap, színes papír, színes mintás karton, krepp-papír, filc anyag, dekorgumi, textil anyag, papírtányér, csomagolópapír, szalag, fonal, rafia, cérna, tű, damil, drót, zsenília drót, gomb, toll, madzag, hurkapálcika, gyöngy, szövőkeret, magvak, termések, kavicsok, kagylók, dekorációs kellékek

Mozgás eszközei:

mászó alagút, egyensúlyozó tölcser, hinta, hintaló, ejtőernyő+kislabdák, nagy gumilabda, billenő rácshinta, hulla-hopp karika, guruló deszka, lépegetőtalp, egyensúlyozó rámpa, bója, egyensúlyozó elemek, lépegető kavics, talp- és kézformák, labda, tüskelabda, babzsák, karika, szalag, kendő, motor, futóbicikli, traktor, autó talicska, utánfutó, roller, ugrálókötél, labda, focilabda, karika, csúszda, mászóka, híd

Környező világ, matematika eszközei:

könyvek (állatokról, növényekről, emberekről, közlekedésről) akvárium, madáretető, kerti szerszámok, közlekedési táblák, társasjátékok, képességfejlesztő játékok (Diset, Orchard, Selecta, Logico), logikai készlet

Mese, vers, dramatikus játék:

képeskönyv, mesekönyv, szótár, böngésző, diavetítő, diafilm, bábok (kesztyű, ujj, fejdísz), bábszínház

Ének-zene, énekes játék:

zenei CD, mese CD, hangszerek fémből, fából, természetes anyagokból (dob, xilofon, triangulum, csörgő, kasztanyetta, rumbafa, furulya, harmonika)

Játéktevékenység eszközei:

könyvek, társasjátékok, képességfejlesztő játékok (Diset, Orchard, Selecta, Logico), logikai készlet, építőkocka, duplo, autó, vonat, sínpálya, baba, babaruha, plüss állatok, figurák, fa játékok, báb, bábtartó, bábszínház, babakonyha, babakonyha eszközei, kötény, babaház, zöldséges stand és kellékei, memória, társasjáték, logikai játék, formabedobó, orvosi készlet,

barkácskészlet, dominó, kártya, kirakó, formalap

Gyógypedagógia és logopédiai fejlesztéshez szükséges eszközök:

- Mozgásfejlesztést segítő eszközök
- Finommotorika fejlesztést segítő játékok, speciális eszközök, anyagok
- Kognitív képességet fejlesztő játékok, eszközök
- Logopédiai eszközök

14 FELHASZNÁLT IRODALOM

- Bakonyi A. (2016). *Az óvodapedagógusok nagykönyve – Az ismerettől a megvalósításig.* Budapest: Neteducatio Kft.
- Benedek I. (1997). *A professzionális intézményvezetés alapjai.* Budapest: Raabe. Könyvkiadó Kft.
- Benedek I. (1997). *Óvodavezetés másképpen?!.* Budapest: Okker.
- Benedek I. (1999). *Az intézményvezetés négy tétele.* Budapest: Okker.
- Mérei F., V. Binét Á. (1993). *Gyermeklélektan.* Budapest: Gondolat.
- Nagy J. (1997). *Óvodai programkészítés, de hogyan? – Munkáltató könyv a helyi nevelési program készítéséhez.* Budapest: OKI.
- Stark G. (2011). *Óvodai tevékenységek módszertana.* Kolozsvár: Ábel Kiadó.
- Tóth Á., Kifor L. (2005). *Nagy család az óvodában.* Budapest: Novum Kft.
- Zilahy J. (1996). *Óvodai nevelés játékkal, mesével.* Budapest: Eötvös József Könyvkiadó.

14.1 AJÁNLOTT SZAKIRODALOM

1. Játék:

- Domány M. (2001). *A bábjáték varázsa.* Zenta: Thurzó Lajos Közművelődési Központ.
- Kerekes V. (2024). *A gyermekek játéka – és ami mögötte van.* Budapest: Móra.
- Kovács Gy., Bakosi É. (2005). *Játék az óvodában.* Debrecen: Didakt.
- Maszler I. (2002). *Játékpedagógia.* Pécs: Comenius Bt.
- Perlai R. (2014). *Az óvodáskor fejlesztőjátékai.* Budapest: Flaccus.
- Stark G. (2011). *Óvodai tevékenységek módszertana.* Kolozsvár: Ábel Kiadó.
- Takács B. (2001). *Gyermek-játék-terápia.* Budapest: Okker.
- Tunyogi E. (1990). *A gyógyító játék.* Budapest: Pannon Könyvkiadó.
- Zilahy J. (1996). *Óvodai nevelés játékkal, mesével.* Budapest: Eötvös József Könyvkiadó.

2. Anyanyelvi nevelés:

- Bajzáth M. (2018). *Mesefoglalkozások gyűjteménye 1.* Budapest: Kolibri.
- Bettelheim B. (2004). *A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek.* Budapest: Corvina.
- Boldizsár I. (2023). *Meseterápia.* Budapest: Magvető.
- Dankó E. (2004). *Irodalmi nevelés az óvodában.* Budapest: Okker.

- Dankó E. (2000). *Nyelvi-kommunikációs nevelés az óvodában*. Budapest: Okker.
- Diósi A. (2018). *Hallod?*. Budapest: Csimota.
- Gönczö F. (2002). *Beszédfejlesztés és anyanyelvi nevelés*. Debrecen: Tóth Könyvkereskedés És Kiadó.
- Gönczö F. (2002). *Játékgyűjtemény*. Debrecen: Tóth Könyvkereskedés És Kiadó.
- Kajdi A. (2021). *Anyanyelv-játék*. Budapest: Tinta.
- West S. R. (2022). *Hogyan meséljünk gyerekeknek?*. Budapest: HVG Kiadó Zrt.

3. Egészséges életmódra nevelés:

- Horváth-Sarródi A. (2018). *Mindenben egészség – Játékgyűjtemény az egészségfejlesztéshez*. Budapest: Raabe.
- Nagy J. (2004). *Egészséges életmódra nevelés játékosan*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.

4. Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés:

- Barcs K. (2024). *Így működik a lelked*. Budapest: Kulcslyuk Kiadó.
- Kádár A. (2013). *Mesepszichológia – Az érzelmi intelligencia fejlesztése gyermekkorban*. Budapest: Kulcslyuk.
- Kádár A. (2014). *Mesepszichológia 2. – Útavaló kényes nevelési helyzetekhez*. Budapest: Kulcslyuk.
- Mérei F., V. Binét Á. (1993). *Gyermeleléktan*. Budapest: Gondolat.
- Perlai R. (2014). *Erkölcsi nevelés az óvodában*. Budapest: Flaccus.

5. Mese, vers, dramatikus játék:

- Bajzáth M. (2023). *Erdők-mezők népmeséi*. Budapest: Lampion.
- Bajzáth M. (2019). *Itt vagyok, ragyogok!*. Budapest: Kolibri.
- Bajzáth M. (2019). *Járom az új váramat*. Budapest: Kolibri.
- Bajzáth M. (2022). *Pont, pont, vesszőcske*. Budapest: Kolibri.
- Bozsik R. L. (2012). *Gyermekirodalmi tallózó*. Budapest: Novum.
- Illyés Gy. (2021). *Hetvenhét magyar népmese*. Budapest: Móra.
- Zilahi J. (1998). *Mese-vers az óvodában*. Budapest: Eötvös József Könyvkiadó.
- Zilahi J. (1989). *Nevelés az óvodában verssel, mesével*. Budapest: Multigráf.

6. Ének, zene, nép játék, tánc:

- Balatoni K. (2014). *Így tedd rá! – Táncos mozgásfejlesztés az óvodában*. Ráckeve: Saramis Bt.
- Balatoni K. (2015). *Ünnepek a néphagyományban*. Ráckeve: Örökös Stúdió Bt.

Falvay K. (1990). *Ritmikus mozgás, énekes játék*. Budapest: Országos Pedagógiai Intézet.

Forrai K. (2007). *Ének az óvodában*. Budapest: Editio Musica Budapest.

Gállné Gróh I. (2018). *Ringató – Hatvan magyar népdal*. Budapest: Kolibri.

Gryllus V. (2022). *Dalok négy évszakra*. Budapest: Lampion.

Ludánszkiné Szabó É. (2007). *Óvodai zenei hagyományápolás – népszokások*.

Hajdúböszörmény: Szerző.

Törzsök B. (2021). *Zenehallgatás az óvodában*. Budapest: Editio Musica Budapest.

7. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:

Csapucha K. (2016). *A kreativitás játékos fejlesztése az óvodában*. Budapest: Flaccus.

Csapucha K. (2011). *Vizuális technikák a gyakorlatban*. Budapest: Flaccus.

Fábián Zs. (1991). *Origami – papírhajtogatás alapfokon*. Békéscsaba: Dél-Kelet Kft.

Gyenis A. (2013). *Bábok és játékok készítése*. Budapest: Taramix.

Karczewicz Á. (2024). *Kincses-kacatos alapanyag ABC*. Budapest: Neteducatio Kft.

Malchiodi C. A. (2003). *A gyermekrajzok megértése*. Budapest: Animula.

Révész E. (2022). *Hol készül a művészet? – Művészettörténeti böngésző*. Budapest: Csimota.

Vargáné Klics M. (2024). *Ha esik, ha fúj! – Szórakoztató túlélőkalauz óvodapedagógusoknak borús napokra*. Budapest: Neteducatio Kft.

8. Mozgás:

Czvetnics R. (2012). *Itt a torna – Mozgásfejlesztő gyakorlatok és játékok gyűjteménye óvodásoknak és kisiskolásoknak*. Budapest: Novum.

Farmosi I. (2021). *Mozgásfejlődés*. Budapest: Flaccus.

Gaál S. (2019). *A mozgástevékenység sokoldalú fejlesztése az óvodában*. Budapest: Flaccus.

Gaál S. (2010). *Mozgásfejlődés és fejlesztés az óvodában*. Szarvas: Szerző.

Pappné Gazdag Zs. (2025). *Élményközpontú mozgásfejlesztés az óvodában*. Budapest: Raabe.

Pappné Gazdag Zs. (2022). *Tornapad – Tartásjavító, izomerősítő és nyújtó, valamint mozgásügyességet fejlesztő gyakorlatok óvodások és általános iskolások számára*. Budapest: Flaccus.

Pappné Gazdag Zs. (2020). *Labda – Tartásjavító, izomerősítő és nyújtó, valamint mozgásügyességet fejlesztő gyakorlatok óvodások és általános iskolások számára*. Budapest: Flaccus.

Pappné Gazdag Zs. (2008). *A babzsák – Tartásjavító, izomerősítő és nyújtó, valamint mozgásügyességet fejlesztő gyakorlatok óvodások és általános iskolások számára*. Budapest: Flaccus.

Pappné Gazdag Zs. (2001). *Utánzó gyakorlatok – Tartásjavító, izomerősítő és nyújtó*,

valamint mozgásügyességet fejlesztő gyakorlatok óvodások és általános iskolások számára. Budapest: Flaccus.

Pektor G. (2017). *Mozgásfejlesztő játékok gyűjteménye.* Szeged: Mozaik.

Pers J. (2004). *Mozgásfejlesztés játékosan.* Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.

Tótszöllősyné Varga T. (2006). *Mozgásfejlesztés az óvodában.* Budapest: Szerző.

Tótszöllősyné Varga T. (1999). *Mozgásfejlesztés szabadon.* Budapest: B-boni Kft.

9. Külső világ tevékeny megismerése:

Bunting P. (2022). *A Földnek rád van szüksége!.* Gödöllő: Gingko Kiadó.

Castaldo N. (2022). *A tápláló kert.* Budapest: Scholar.

Gévai Cs. (2019). *Nagyon zöld könyv.* Budapest: Pagony.

Giordano L. (2024). *A természet iskolája.* Budapest: Scholar.

Green J. (2020). *A fák varázslatos világa.* Budapest: HVG Kiadó Zrt.

Iván M. (2014). *Hétköznapi csodák.* Budapest: Novum.

Keszthelyi T. (2000). *Játékos természetismeret.* Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.

Loll K. (2020). *Mi mentjük meg a Földet!.* Budapest: Babilon.

Spilsbury L. (2020). *Bolygónk védelme.* Budapest: HVG Kiadó Zrt.

10. Matematikai tartalmú ismeretek:

Büchler J. (2011). *Ötlettár – Játékos gyakorlatok a mennyiségfogalom és a fogalmi gondolkodás fejlesztéséhez.* Budapest: Flaccus.

Körmöci K. (2014). *Hová bújt a matematika?.* Budapest: Sprint Kft.

Lukács J., Ferencz É. (2010). *A játék nem csak játék? Matematikai fejlesztőjátékok óvodásoknak.* Budapest: Flaccus.

Perlai R. (2016). *Matematika az óvodában.* Budapest: Flaccus.

Perlai R. (2014). *Matematikai játékok óvodáskorban.* Budapest: Flaccus.

Villányi Gy. (1993). *Játék a matematika? – Matematikai játékok gyűjteménye óvodapedagógusoknak.* Budapest: Tárogató Kiadó.

11. Sajátos nevelési igényű gyermekek:

Aszalai A., Horváth J. (2009). *Amit az óvónőnek észre kell venni.* Budapest: Flaccus.

Boone V. M. (2021). *Autizmussal élő gyermekek pozitív szemléletű nevelése.* Pécs: Alexandra.

Fodorné Dr. Földi R. (2004). *Hiperaktivitás és tanulási zavarok.* Nagypall: Comenius Oktató és Kiadó Bt.

Gósy M., Imre A. (2007). *Beszédpercepció fejlesztő modulok.* Budapest: Nikol Kkt.

Kocsisné Juhász É. (2024). *A szociális fejlődés és nehézségei óvodáskorban*. Budapest: Raabe.

Kulcsár M. (2002). *A tanulás öröme is lehet - Delacato módszere alapján*. Magánkiadás

Krausz É.-dr. Marót M.-dr. Szabó P.-Rózsáné Czigány E. (1997). *Pszichopedagógia*.

Budapest: Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

Mesterházi Zs., Szekeres Á. (2019). *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése*. Budapest:

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

Porkolábné Balogh K. (2009). *Kudarccal az iskolában*. Budapest: Trefort.

Vajda Zs. (2014). *A gyermek pszichológiai fejlődése*. Budapest: Saxum.

Vetró Á. (2008). *Gyermekek és ifjúságpszichiátria*. Budapest: Medicina Könyvkiadó Zrt.

15 ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A Pedagógiai Programot az óvoda nevelőtestülete fogadja el és az igazgató hagyja jóvá.

A hatályba lépett Pedagógiai Programot meg kell ismertetni az óvoda azon alkalmazottaival, akik nem tagjai a nevelőtestületnek, valamint azokkal, akik kapcsolatba kerülnek az óvodával, és meghatározott körben használják a helyiségeit.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Katica Óvoda fenntartója, nevelőtestülete a Pedagógiai Programot 100% -os arányban elfogadta és jóváhagyta, annak tényét aláírásával tanúsítja.

1. JÓVÁHAGYTA:

.....
Samu Barbara, igazgató

Pécs, 2025.08.29.

2. ELFOGADTA:

A Katica Óvoda nevelőtestülete:

.....
Gaibl Eszter, óvodapedagógus

Pécs, 2025.08.29.

3. IRATTÁRI SZÁM: 2025-I/208. Pécs, 2025.08.29.